

КОНФЕССИЯАРАЛЫҚ ЖӘНЕ ДІНАРАЛЫҚ ДИАЛОГТЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

ӘЛЕМДІК ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ДІНДЕР ЛИДЕРЛЕРІНІҢ СЪЕЗІ

КЕЛІСІМ ӘЛЕМІ
МИР И СОГЛАСИЕ

ТОҚСАНДЫҚ ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ · ЕЖЕКВАРТАЛЬНЫЙ ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ
№1 2026

СОБСТВЕННИК:
Некомерческое акционерное Общество «Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога»

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания, информационного агентства и сетевого издания
№ KZ47VPY00066113 от 10.03.2023 г.

ВЫДАНО:
Комитет по делам религий Министерства культуры и информации Республики Казахстан

ОТВЕТСТВЕННЫЙ РЕДАКТОР:
М. Калижанов

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
С. Булаткызы

АВТОРЫ ВЫПУСКА:
З. Кудабаева, М. Абишева, Н. Оргара, А. Белгожина, Ж. Темирташев

АДРЕС:
Республика Казахстан, г. Астана, ул. Тәуелсіздік, 57,
Дворец Мира и Согласия, 5 этаж

ЭЛЕКТРОННАЯ ВЕРСИЯ:
www.eligions-congress.org

МЕНШІК ИЕСІ:
«Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Мерзімді баспасөз басылымын, ақпарат агенттігін және желілік басылымды есепке қою туралы куәлік

№ KZ47VPY00066113, 10.03.2023 ж.

БЕРІЛГЕН:
Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Дін істері комитеті

ЖАУАПТЫ РЕДАКТОР:
М. Қалижанов

БАС РЕДАКТОР:
С. Булатқызы

ШЫҒАРЫЛЫМ АВТОРЛАРЫ:
З. Құдабаева, М. Әбишева, Н. Өрғара, А. Белгожина, Ж. Темірташев

МЕКЕНЖАЙЫ:
Қазақстан Республикасы, Астана қ., Тәуелсіздік көшесі, 57, Бейбітшілік және келісім сарайы, 5-қабат

ЭЛЕКТРОНДЫ НҰСҚАСЫ:
www.religions-congress.org

Төрағаның алғыс сөзі

Құрметті оқырмандар!

Сіздермен біздің журнал беттерінде қауышуға қуаныштымын!
Халықаралық орталықтың миссиясы жаһандық диалогты нығайтумен және бейбітшілік мәдениетін ілгерілетумен тығыз байланысты.

2026 жылдың басында Орталық негізгі ұйымдастырушы және белсенді қатысушы болған бірқатар маңызды кездесулер мен бастамалар өтті. Аман айтқанда, қаңтар айында Астанада Бахаи қауымдастығымен әріптестік байланыстарды нығайту бойынша кездесу өтті, кейінірек ЕҚЫҰ және Religions for Peace Global сияқты халықаралық институттармен келіссөздер жүргізілді. Бұл кездесулер осы ұйымдармен ынтымақтастығымызды кеңейтуге жақсы негіз қалады. Орталықтың Абу-Дабиде (БАӘ) өткен «Адам бауырластығы» Мәжілісі жаһандық форумына және «Human Fraternity Roundtable 2026» халықаралық дөңгелек үстеліне қатысуы маңызды оқиға болды. Іс-шаралар аясында Мұсылман ақсақалдар кеңесінің және шейх Заид атындағы «Адамзат бауырластығы» сыйлығының Бас хатшысы Мұхаммед Әбделсаламмен нәтижелі кездесу өтті. Осы халықаралық диалогтың жалғасы ретінде Астана қаласында Орталықтың белсенді қолдауымен Мұхаммед Әбделсаламның «Папа Франциск және Бас имам: күрделі жол – Адамзаттық бауырластығы құжатының дүниеге келуі» кітабы аудармасының салтанатты тұсаукесері өтті. Рим Папасы Франциск пен әл-Азһардың ұлы имамы Ахмад әл-Тайиб арасындағы тарихи жақындасуды баяндайтын бұл басылым рухани дипломатияның күші мен Қазақстанның адамзаттық бірлікке деген адалдығы туралы маңызды ескерту ретінде қызмет етеді.

Халықаралық Холокост құрбандарын еске алу күніне орай Орталықтың Израиль және Германия елшіліктерімен бірлесіп ұйымдастырған еске алу рәсімі ерекше маңызға ие болды. Іс-шара дипломатиялық миссиялардың өкілдерін, мемлекет қайраткерлерін, діни бірлестіктерді, халықаралық ұйымдар мен жұртшылықты біріктірді.
Орталық беделді халықаралық ұйымдармен ынтымақтастықты кеңейтуге қатысты белсенді келіссөздер жүргізуде. Бізде 48 меморандумға қол қойылып, шетелдік серіктестермен берік және жемісті байланыстар орнатылды. Олардың ішінде – БҰҰ Өркениеттер Альянсы, Қасиетті Тақтың дінаралық диалогы бойынша Дикастериясы, Дүниежүзілік ислам лигасы, Мұсылман ақсақалдар кеңесі, ЮНЕСКО, Бейбітшілік үшін діндер, Егеменді Мальта ордені, Әл-Азхар әл-Шариф жанындағы дінаралық диалог орталығы, «Сомайя Видявихар» университеті, Дінаралық диалог бойынша Доха халықаралық орталығы, Иорданияның дінаралық зерттеулері бойынша Корольдік институты, Толеранттылық пен бейбітшілік жөніндегі жаһандық кеңес, Баку халықаралық көпмәдениеттілік орталығы, Этникалық түсініс тік қоры, Ислам тарихы, өнері және мәдениетін зерттеу орталығы (IRCICA) және т. б.

Халықаралық күн тәртібімен қатар, Орталық Конституцияның конфессияаралық татулықтың іргелі кепілі ретіндегі рөліне арналған дөңгелек үстелге, сондай-ақ діни тақырыпты жариялауда этика және жауапты көзқарас туралы медиа қауымдастықпен диалог үшін маңызды алаңға айналған «БАҚ-тағы дін стереотиптерсіз көзқарас» конференциясына қатысты.

«Астана бейбітшілік декларациясы – 2025» басымдықтары: экологиялық жауапкершілік, жасанды интеллект этикасы және Әлемдік бейбітшілік қозғалысын дамыту ұдайы біздің назарымызда болмақ.

Біз сондай-ақ Қазақстанның мойындалған әлемдік дінаралық диалог орталығы ретіндегі мәртебесін бекіте отырып, жастар мен азаматтық қоғамды сенімді нығайту үдерісіне тартуды жалғастыратын боламыз.

Оқырмандарға жобаларға қызығушылық танытып, осы маңызды миссияны жүзеге асыруға көңіл бөлгені үшін алғыс айтамын!

Гүлсана Қожабай
Орталықтың Басқарма Төрағасы

Слово Председателя

Уважаемые читатели!

Рада приветствовать Вас на страницах нашего журнала!

Миссия Международного центра неразрывно связана с укреплением глобального диалога и продвижением культуры мира.

Начало 2026 года ознаменовано рядом значимых встреч и инициатив, в которых Центр выступил ключевым организатором и активным участником. В частности, в январе в Астане прошла встреча по укрепление партнерских связей с Сообществом Бахаи, а позже были проведены переговоры с международными институтами, такими как ОБСЕ и Religions for Peace («Религии за мир»). Эти встречи заложили хороший фундамент для расширения нашего сотрудничества с этими организациями. Важным событием стал визит Центра в Абу-Даби (ОАЭ) для участия в глобальном форуме Меджлис «Человеческое братство» и международном круглом столе «Human Fraternity Roundtable 2026». На полях мероприятий состоялась продуктивная встреча с Генеральным секретарем Премии шейха Зайда (Zayed Award) и Совета мусульманских старейшин Мухаммедом Абдельсаламом. В продолжение этого международного диалога уже в Астане при активном содействии Центра состоялась торжественная презентация перевода книги Мухаммеда Абдельсалама «Папа Римский и Верховный имам: тернистый путь — документ, свидетельствующий о рождении человеческого братства». Это издание, повествующее об историческом сближении Папы Римского Франциска и Верховного имама Аль-Азхара Ахмада ат-Тайеба, служит важным напоминанием о силе духовной дипломатии и приверженности Казахстана идеям человеческого единства. Особое значение имела организованная Центром совместно с посольствами Израиля и Германии мемориальная церемония в честь Международного дня памяти жертв Холокоста. Мероприятие объединило представителей дипломатических миссий, государственных деятелей, религиозных объединений, международных организаций и общественности.

Центр ведет активные переговоры касательно расширения сотрудничества с авторитетными международными организациями. У нас подписано 48 меморандумов и установлены прочные и плодотворные контакты с зарубежными партнерами. Среди них — Альянс Цивилизаций ООН, Дикастерия по межрелигиозному диалогу Святого Престола, Всемирная исламская лига, Мусульманский Совет Старейшин, ЮНЕСКО, «Religions for Peace», Суверенный Мальтийский Орден, Центр межрелигиозного диалога при Аль-Азхар аль-Шариф, Университет «Сомайя Видьявихар», Дохинский международный центр по межрелигиозному диалогу, Королевский институт по межрелигиозным исследованиям Иордании, Глобальный совет за толерантность и мир, Бакинский

международный центр мультикультурализма, Фонд этнического взаимопонимания, Исследовательский центр исламской истории, искусства и культуры (IRCICA) и др.

Параллельно с международной повесткой Центр принял участие в круглом столе, посвященном роли Конституции, как фундаментального гаранта межконфессионального мира, а также в конференции «Религия в СМИ без стереотипов», ставшей важной площадкой для диалога с медиасообществом об этике и ответственном подходе в освещении религиозной тематики.

В фокусе нашего внимания остаются приоритеты «Астанинской декларации мира – 2025»: экологическая ответственность, этика искусственного интеллекта и развитие Глобального движения за мир. Мы также продолжаем вовлекать молодежь и гражданское общество в процесс укрепления доверия, утверждая статус Казахстана как признанного мирового центра межрелигиозного диалога.

Благодарю читателей за интерес к проектам и внимание к реализации этой важной миссии!

Гульсана Кожабай
Председатель Правления Центра

Сотрудники Международного центра провели встречу с представителями Сообщества Бахаи в Казахстане

16 января 2026 года в Астане сотрудники Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога встретились с представителями Бахаи, представив инициативы «Астанинской декларации мира - 2025» по климату, ИИ и Глобальному движению за мир.

16 января 2026 года в городе Астане состоялась встреча сотрудников Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога с представителями Сообщества Бахаи в Казахстане. Международный центр представил реализуемые инициативы в рамках «Астанинской декларации мира – 2025», уделив особое внимание проектам, направленным на решение актуальных задач климатической повестки, ответственное развитие искусственного интеллекта, а также продвижение Глобального движения за мир как платформы международного диалога и сотрудничества.

Представители Сообщества Бахаи поделились практическим опытом реализации образовательных и общественных инициатив, направленных на формирование ответственного отношения к вопросам изменения климата и развитие осознанного воспитания молодёжи как основы устойчивого будущего. В ходе беседы была подчёркнута значимость развития способности к построению культуры мира, укрепления межконфессионального взаимопонимания и социальной ответственности. Отдельное внимание было уделено вопросам развития женского лидерства и укрепления института семьи как важнейших факторов устойчивого и гармоничного развития общества. По итогам встречи стороны выразили взаимную заинтересованность в дальнейшем сотрудничестве, направленном на продвижение ценностей мира, диалога и устойчивого развития.

Халықаралық орталықта ЕҚЫҰ қызметкерлерімен кездесу өтті

2026 жылдың 19 қаңтарында Басқарма төрағасының орынбасары Бауыржан Бакиров Демократиялық институттар және адам құқықтары жөніндегі ЕҚЫҰ бюросының Дін немесе сенім бостандығы сұрақтары бойынша маманы Делия-Луиза Нитамен кездесуі өтті.

Кездесуге Орталықтың діни ахуалды талдау, дінтану сараптамасы және зерттеулерімен айналысатын департаменттерінің қызметкерлері де қатысты. Кездесу барысында Төраға орынбасары қонақтарды Халықаралық Орталықтың құрылу тарихымен, қызметімен, сондай ақ, Орталық құрылымдары, департаменттерінің негізгі жұмыс бағыттарымен таныстырды.

Сонымен қатар, Бауыржан Бакиров Қазақстандағы діни сенім бостандығын қамтамасыз ету, қауіпсіздік мәселелері, сонымен қатар конфессияаралық диалогты дамыту бағытында атқарылып жатқан жұмыстарға тоқталды. Аталған бағыттар бойынша Орталықтың ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің Дін істері комитетімен және басқа да мемлекеттік органдармен бірлесіп жүзеге асырып жатқан қызметтеріне нақты мысалдар келтірілді. Өз кезегінде, Делия-Луиза Ницэ дін немесе сенім бостандығына қатысты өзекті тақырыптарды талқылау, болашақта бірлескен жұмысқа негіз болатын басым бағыттар мен негізгі стейкхолдерлерді айқындау сынды мәселелерді атай келе, қауіпсіздік мәселелері бойынша барлық ЕҚЫҰ қатысушы мемлекеттеріне арналған онлайн курстың мазмұны мен мүмкіндіктеріне тоқталды. Сондай ақ, кездесу барысында Делия-Луиза Ницэ дін немесе сенім бостандығы мен қауіпсіздік мәселелері бойынша біліктілікті арттыру курстарына деген сұраныс дәрежесіне қызығушылық танытты. Осы бағыттағы Орталықты қызықтыратын мәселелер ортаға салынып, өзекті сұрақтар бойынша пікір алмасу өтті.

Кездесу сындарлы және қызметтік жылы сарында өтті, іс-шара соңында ЕҚЫҰ өкілі Делия-Луиза Ницэ Орталық қызметкерлеріне мазмұнды талқылау үшін алғыс білдіріп, алдағы уақытта ынтымақтастықты жалғастыруға ниетті екендерін жеткізді.

В Астане состоялась конференция «Религия в СМИ без стереотипов»

20 января 2026 года в Астане состоялась конференция «Религия в СМИ без стереотипов». Мероприятие объединило экспертов, журналистов и представителей религиозных объединений с целью выработки этических и правовых стандартов освещения религиозной тематики в медиапространстве.

В конференции принял участие Председатель Комитета по делам религий Ануар Хатиев, который подчеркнул, что в Казахстане на протяжении многих лет формируется устойчивая культура межконфессионального и межрелигиозного диалога. Он отметил, что в условиях активного развития цифровых платформ возрастает ответственность за корректное и взвешенное освещение религиозной тематики, а погоня за охватами и сенсационностью может негативно сказаться на общественной стабильности.

В своём выступлении Председатель Правления Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Гульсана Кожабай отметила, что упрощённое и клишированное представление религии искажает восприятие религиозных общин и усиливает общественную предвзятость. СМИ часто фокусируются на конфликтах и насилии, недооценивая гуманистический и миротворческий потенциал религий. Вместе с тем она подчеркнула, что СМИ могут стать эффективной площадкой для диалога и взаимодействия, а также обозначила необходимость развития образовательных программ для журналистов, соблюдения этических стандартов и более активного освещения социальной и благотворительной деятельности религиозных организаций.

Эту мысль поддержал и Епископ Геннадий, управляющий делами Православной церкви Казахстана, который отметил, что большой объём информации не всегда делает общество более информированным. Он призвал к ответственности за каждое слово и внимательному подходу к публикации материалов. Сэмьюел Миллс, руководитель отдела политики и коммуникаций Посольства Великобритании, добавил, что в современном мире, окружённом социальными и цифровыми медиа, журналисты должны тщательно изучать и знать публикуемую тематику. По его словам, открытый диалог между СМИ и религиозными общинами помогает предотвращать стереотипы и искажения, а свободная и независимая пресса остаётся ключевым гарантом защиты прав верующих. Юрий Фенопетов, заместитель Главы Офиса программ ОБСЕ в Астане, подчеркнул, что вопросы свободы выражения мнений, свободы религии и доступа к информации являются ключевыми элементами всеобъемлющей безопасности. Он отметил, что профессиональные и независимые СМИ играют важную роль в укреплении межкультурного и межконфессионального согласия, предупреждении конфликтов и формировании демократического общества.

В многонациональном Казахстане точное и сбалансированное освещение религиозных тем напрямую влияет на уровень доверия между различными группами, восприятие религиозных организаций и защиту достоинства каждого человека. Сотрудник по вопросам религии или убеждений Бюро по демократическим институтам и правам человека (БДИПЧ) ОБСЕ Делия Ницэ отметила, что государство обязано защищать религиозные свободы и предотвращать дискриминацию, включая меньшинства и различные конфессии. Она подчеркнула ключевую роль СМИ в формировании толерантности и ответственности за достоверное информирование общества, а также влияние стереотипов и предубеждений на общественное восприятие. Также, Нита привела примеры международной практики и обсудила современные вызовы, включая ограничения на религиозную литературу и использование публичного пространства для духовного воспитания.

Биржанова Гульмира, руководитель юридической службы «Media Qoldau», отметила, что клишированное и упрощённое освещение религиозной тематики формирует предвзятое восприятие, поддерживая выводы Г.К. Кожабай о необходимости профессионального, взвешенного и ответственного подхода СМИ. Конференция была организована совместными усилиями Ассоциации религиозных объединений Казахстана (АРОК), Правового Медиа-центра «Media Qoldau», Духовного управления мусульман Казахстана (ДУМК) и Правительства Великобритании (UK Government).

Программа включала четыре стратегические сессии, посвящённые правовым аспектам и профессиональным рискам освещения религиозной тематики, этическим и жанровым ориентирам, вопросам диалога и доверия между СМИ, религиозными общинами и обществом, а также формированию практических подходов к освещению религиозной деятельности. Модераторами выступили советник Верховного муфтия ДУМК Бижигит Койшиев и председатель АРОК Александр Клюшев.

«Religions for Peace» халықаралық ұйымымен онлайн келіссөздер өтті

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы әлемдегі ең ірі жаһандық дінаралық ұйым – «Religions for Peace» («Бейбітшілік жолындағы діндер») халықаралық ұйымының басшылығымен онлайн кездесу өткізді.

Кездесуге Орталықтың Төрағасы Гүлсана Қожабай, Орталық қызметкерлері және «Religions for Peace» ұйымының Бас хатшысының орынбасары Дипика Сингх қатысты. Кездесу барысында тараптар 2026 жылға арналған ынтымақтастықтың негізгі бағыттарын талқылады. Гүлсана Қожабай «Religions for Peace» («Бейбітшілік жолындағы діндер») ұйымы басшылығына екіжақты қарым-қатынастарды нығайтуға қосқан үлесі, сондай-ақ Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің жұмысына тұрақты әрі белсенді қатысқаны үшін алғысын білдіріп, Орталықтың іс-шаралар жоспарын таныстырды. Аталған жоспарға Съез Хатшылығының XXIV отырысын өткізу, сараптамалық дөңгелек үстел, сондай-ақ халықаралық алаңдарда түрлі конференциялар, дөңгелек үстелдер мен семинарлар ұйымдастыру кіреді.

Күн тәртібіндегі негізгі мәселелерді талқылау аясында Дипика Сингх діни көшбасшылар мен азаматтық қоғамды өзекті жаһандық мәселелерді шешу жолында біріктіретін бірегей платформа болып табылатын «Religions for Peace» Дүниежүзілік ассамблеясының қызметіне жан-жақты тоқталды. Ұйымның БҰҰ және оның өңірлік құрылымдарымен тығыз әріптестікте ауқымды форумдар өткізуде айтарлықтай тәжірибесі бар екені атап өтілді.

Институционалдық ынтымақтастық контексінде тараптар «Religions for Peace» ұйымын Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезі Хатшылығының жұмысына қосу перспективаларын, сондай-ақ Орталық пен Съез Хатшылығы басшылығының «Religions for Peace» Дүниежүзілік ассамблеясының болашақ сессияларына қатысу мүмкіндігін талқылады.

Кездесу қорытындысы бойынша тараптар Съез бастамаларын және 2025 жылғы «Астана бейбітшілік декларациясын» ілгерілету, сондай-ақ конфессияаралық саладағы әйелдер көшбасшылығын дамыту бағытында бірқатар бірлескен жобаларды практикалық тұрғыда жүзеге асыруға дайын екендіктерін растады.

Қатысушылар халықаралық ұйымдардың күш-жігерін біріктіру жаһандық бейбітшілікті, өзара құрметті және конфессияаралық келісімді нығайтудың қажетті шарты екенін атап өтті.

В Астане почтили память жертв Холокоста: международная церемония во Дворце мира и согласия

Вечером, 27 января 2026 г. в столице Казахстана состоялась торжественная мемориальная церемония, приуроченная к Международному дню памяти жертв Холокоста.

Мероприятие, объединившее представителей дипломатических миссий в Казахстане, государственных деятелей, представителей религиозных объединений, международных организаций и общественности, было организовано Посольством Государства Израиль, Посольством Федеративной Республики Германия и Международным центром межконфессионального и межрелигиозного диалога.

Церемонию открыла Председатель Правления Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Гульсана Кожабай. Она коротко рассказала о содержании и важности мероприятия и представила основных гостей.

Центральным событием стало выступление Министра иностранных дел Республики Казахстан Ермека Кошербаева, который зачитал специальное Послание Главы государства Касым-Жомарта Токаева. В послании было отмечено, что память о миллионах жертв нацизма является общим моральным долгом человечества, а политика Казахстана неизменно зиждется на принципах толерантности и защиты человеческого достоинства.

Министр иностранных дел Израиля Гидеон Саар, прибывший в Астану в рамках официального визита, выразил признательность народу Казахстана за бережное отношение к исторической правде, открытости и поддержке нашим народом еврейской общины Казахстана в трудные времена. Он также отметил важные уроки, которые еврейский народ извлек из этих исторических событий. От имени международного сообщества с посланием Генерального секретаря ООН Антониу Гутерриша выступила Постоянный координатор ООН в Казахстане Саранго Раднарагча. Гостям был представлен видеоматериал о жизни и наследии лауреата Нобелевской премии мира Эли Визеля, известного как «посланник человечества», чья деятельность, направленная против концепции безразличия, стала значимой для многих поколений. Духовную часть церемонии продолжил Главный раввин Казахстана Ешая Элазар Коген, который совершил поминальную молитву «Эль Мале Рахамим» в память о шести миллионах евреев и всех жертвах нацистских преследований.

Завершилось мероприятие глубоким символическим актом — зажжение шести мемориальных свечей, каждая из которых олицетворяет память об одном миллионе погибших в пламени Холокоста. Эта часть церемонии, прошедшая в торжественной тишине, стала визуальным воплощением коллективной скорби и решимости международного сообщества хранить свет исторической памяти. В холле Дворца мира и согласия гости также смогли ознакомиться с фотовыставкой «Yad Vashem», представляющей 14 личных историй, за которыми стоят судьбы людей, столкнувшихся с ужасами геноцида. Церемония в Астане вновь подчеркнула значение Казахстана как пространства диалога, в центре которого — достоинства человека, память, ответственность и неприятие ненависти.

«Бір ел – бір мүдде»: Экстремизмнің алдын алу туралы парламенттік пікірталас

Парламенттің «Бір ел – бір мүдде» депутаттық тобының «Экстремизм мен радикализмнің алдын алу – қоғамдық келісім факторы ретінде» тақырыбындағы отырысында жаһандық трансформациялар, цифрландыру және ақпараттық ағындардың күшеюі жағдайында қоғамдық тұрақтылыққа қатысты өзекті мәселелер талқыланды. Депутаттық топтың жетекшісі Нұртөре Жүсіп қазіргі жаһандық өзгерістер, цифрландыру және миграциялық әрі ақпараттық процестердің күшею жағдайында қоғамдық тұрақтылық пен ұлттық қауіпсіздік мәселелері ерекше маңызды екенін атап өтті. Оның сөзінше, экстремизм мен радикализм қоғамдық санаға деструктивті әсерін тигізетін, этносаралық және конфессияаралық келісімге қауіп төндіретін өзекті проблемалар болып қала береді, ал олардың алдын алу – қоғамдық бірлікті сақтау және тұрақты дамудың басты шарты. Іс-шара барысында экстремизм мен радикализмнің алдын алу жүйелі және алдын алу сипатында болуға тиіс, радикалданудың себептерін жоюға, қоғамдық сенімді нығайтуға, диалог мәдениетін дамытуға және жалпы азаматтық бірегейлікті қалыптастыруға бағытталуы керектігі атап өтілді, бұл тұрақты даму мен конфессияаралық келісімнің негізі болып табылады.

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы атынан Басқарма Төрағасының орынбасары Бауыржан Бакиров отырысқа қатысып, өз сөзінде геосаяси күн тәртібі ақпараттық кеңістікте үстемдік құрған жағдайда экстремизм мен радикализм мәселелерінің өзектілігі төмендеді деген қате пікір қалыптасатынын, ал бұл қауіп-қатерлер, оның ішінде цифрлық орта мен жастарды тарту арқылы, теріс әсерін жалғастыратынын атап өтті.

Б.Бакиров қазіргі уақытта Қазақстан ақпараттық кеңістігінде ең көп таралған тақырыптар – жаһандану процестері, геосаяси қақтығыстар, мемлекетаралық келіспеушіліктер және ашық қарсыластар деп атап өтті. Мұндай жағдайда кейбір мемлекеттердің ядролық қаруға ие болуы және оны қолдану қауіпі ерекше алаңдаушылық тудырады. Алайда 5–7 жыл бұрын Қазақстан мен әлемдік қауымдастық үшін зорлық-зомбылық экстремизм мен терроризм

идеологиясын тарату мәселесі өте өзекті болған.

Бүгінгі таңда бұл проблемалар екінші орынға ығысып кеткендей көрінсе де, радикалды идеология, әсіресе жастар арасында, әлі де таралуда, ал әлемдік қақтығыстар елдегі діни ахуалға тікелей теріс әсерін тигізуде. Интернет кеңістігін бақылау нәтижелері бойынша Б.Бакиров діни саладағы негізгі тенденциялар мен тәуекелдерді атап өтті: Азаматтардың діни санасының күшеюі, соның ішінде діни тәжірибесі бар адамдар санының өсуі; жаңа дінге қабылданғандар көбіне деструктивті және радикалды уағызшылардың назарында болады. Ұлттық-мәдени бірегейлікті бұрмалауға бағытталған жалған және радикалды идеологиялық материалдардың өсуі, сондай-ақ псевдо-эксперттердің белсенділігі мен манипуляциялық риториканың поляризациясы. Баламалы діни формаларға қызығушылықтың көрінуі, бұл рухани-мәдени ізденісті көрсетеді және ғылыми, тарихи, мәдени-философиялық тұрғыдан түсіндіруді қажет етеді.

Жастарға теріс және қарама-қайшы контенттің ықпалының жоғары тәуекелі, бұл жастардың рухани тәрбиесін стратегиялық бағытқа айналдырады. Жасанды интеллект мүмкіндіктерінің кең таралуы, ол дұрыс қолданылған жағдайда ақпараттық-түсіндіру жұмыстарының, діни сауаттылықтың және мониторингтің тиімді құралдары бола алады, ал дұрыс қолданылмаған жағдайда ақпаратты бұрмалауға және ұлттық мүдделерге зиян келтіруге әкелуі мүмкін.

Б.Бакиров рухани иммунитет жаңа ұлттық қауіпсіздік форматы болып табылатынын атап өтті. Ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы жағдайында басты сұрақ – қоғам ұлттық құндылықтар мен Қазақстан мүдделерін дискредитациялауға бағытталған сыртқы әсерге қарсы тұра ала ма. Азаматтардың заң алдындағы теңдігі мен жеке сенімдеріне құрметке негізделген зайырлы мемлекеттік-конфессиялық қатынастар моделі тұрақтылық пен ұлттық бірліктің негізгі кепілі болып қала береді.

Международный центр принял участие в глобальном форуме Меджлис «Человеческое братство» в Абу-Даби

3 февраля 2026 года Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога принял участие в глобальном форуме Меджлис «Человеческое братство», прошедшем в Абу-Даби (ОАЭ) в рамках Премии Зайеда за человеческое братство.

Центр представляла Председатель Правления Гульсана Кожабай. Также в Меджлисе приняли участие сенаторы Республики Казахстан Бибигуль Жексенбай и Дархан Кыдырали. Форум объединил государственных и религиозных лидеров, представителей международных и гуманитарных организаций для обсуждения современных глобальных вызовов на основе ценностей мирного сосуществования, уважения и ответственности.

Открывая форум, Министр толерантности и сосуществования ОАЭ Нахаян бин Мубарак Аль Нахаян подчеркнул значение Документа о человеческом братстве и роль женского лидерства в укреплении культуры мира. Государственный министр ОАЭ Маита Аль Хамси отметила, что различия между людьми должны служить источником взаимного дополнения, а ответственность за мир лежит на каждом.

В рамках форума были зачитаны обращения Шейха Ахмеда ат-Тайеба и Папы Римского Льва XIV, в которых подчёркивалось, что Документ о человеческом братстве остаётся моральным ориентиром современного мира и требует перехода от слов к практическим действиям во имя человеческого достоинства и солидарности. Особое внимание было уделено теме женского лидерства. Саида Мирзиёева отметила, что человеческое братство — это осознанный практический выбор видеть в каждом человеке прежде всего личность, а молчание перед несправедливостью лишь усиливает её последствия.

В рамках Сессии I «Женское лидерство — основа человеческого братства» с участием Асефы Бхутто Зардари, Мегавати Сукарнопутри, Немат Аун, Вероники Алькосер и Лейлы Алиевой было подчёркнуто, что женское лидерство, основанное на ответственности, эмпатии и инклюзивности, играет ключевую роль в укреплении социальной сплочённости.

Сессия II «Гуманитарная помощь в действии: руководство с мужеством, состраданием и честностью», модератором которой выступил Шарль Мишель, была посвящена практическим аспектам гуманитарной деятельности и лидерству в условиях кризисов. Среди спикеров — Жозе Рамуш-Орта, Кайлаш Сатьяртхи, Гада Вали, Магди Якуб и Хавьер Гарсия.

Участники сошлись во мнении, что лидерство определяется не должностью, а смыслом и ответственностью, которые человек берёт на себя. На полях форума состоялись рабочие встречи с партнерами Центра из различных регионов мира, в ходе которых были обсуждены перспективы дальнейшего сотрудничества.

Халықаралық орталық Абу-Дабиде Human Fraternity Roundtable 2026 халықаралық дөңгелек үстеліне қатысты

2026 жылғы 5 ақпанда Абу-Даби қаласында Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының Басқарма Төрағасы Гүлсана Қожабай Адамзаттық бауырластық үшін Заид сыйлығы аясында ұйымдастырылған Human Fraternity Roundtable 2026 халықаралық дөңгелек үстеліне қатысты.

Өз сөзінде М.Әшімбаев қазіргі заманғы дағдарыстар жағдайында сенімді нығайтудың, адам қадір-қасиетін қорғаудың және диалогты дамытудың маңыздылығын атап өтіп, Қазақстанның конфессияаралық және гуманитарлық ынтымақтастық саласындағы халықаралық бастамаларды қолдайтынын растады.

Қазақстан делегациясының басшысы Мәулен Әшімбаев Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің қызметі, сондай-ақ «Астана бейбітшілік декларациясы – 2025-тің» негізгі тезистері туралы баяндады.

Дөңгелек үстелге қатысушылар қатарында Еуропалық кеңестің бұрынғы төрағасы және Бельгияның экс-премьер-министрі Шарль Мишель, Индонезияның бұрынғы президенті Мегавати Сукарнопутри, World Central Kitchen ұйымының бас директоры Хавьер Гарсия, Адамзаттық бауырластық үшін Заид сыйлығының 2025 жылғы лауреаты және басқа да халықаралық тұлғалар болды. Пікірталас барысында қатысушылар ұрпақтар арасындағы диалог мәселелерін, болашақ ұрпақ алдындағы ұжымдық жауапкершілікті, сондай-ақ заманауи технологияларды дамытуда этикалық тәсілдердің қажеттілігін талқылады. Human Fraternity Roundtable 2026 аясындағы Қазақстан өкілдерінің қатысуы елдің адамзаттық бауырластық, бейбітшілік пен халықаралық диалог құндылықтарын ілгерілетуге бейілділігін растады. Сапар аясында Мәулен Әшімбаев пен Мұсылман ақсақалдар кеңесі Бас хатшысы Мухаммед Абдельсалам арасында кездесу өтті.

Кездесу барысында Қазақстанның конфессияаралық диалог пен бейбітшілік мәдениетін ілгерілетудегі рөліне жоғары баға берілді.

Қазақстан Республикасы Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың үлесі және Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің беделді халықаралық платформа ретіндегі маңызы атап өтілді.

Тараптар Адамзаттық бауырластық үшін Заид сыйлығының адам қадір-қасиеті мен диалог құндылықтарын ілгерілетудегі жаһандық бастама ретіндегі маңызын атап өтіп, конфессияаралық және гуманитарлық өзара іс-қимылды одан әрі дамытуға мүдделілігін растады.

2026 жылы:

— Армения Республикасы мен Әзербайжан Республикасы арасындағы бейбітшілік пен мемлекетаралық қатынастарды орнату туралы келісім — бейбіт диалогтың, татуласудың және орнықты болашақ үшін жауапкершіліктің үлгісі ретінде;

— Зарка Яфтали — Ауғанстанда және одан тыс жерлерде 100 000-нан астам адамға білім беру және психоәлеуметтік қолдау көрсетуді қамтыған, қыздар мен әйелдердің білім алу құқығын қорғау жолындағы көпжылдық қызметі үшін;

— Таавон — жыл сайын бір миллионнан астам палестиналықты қамтитын ауқымды гуманитарлық және даму қызметі үшін Адамзаттық бауырластық үшін Заид сыйлығының лауреаттары атанды.

Дөңгелек үстел жұмысына Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезі Хатшылығының басшысы, Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы Мәулен Әшімбаев, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаттары қатысты.

Международный центр принял участие в круглом столе, посвящённом обсуждению проекта конституционной реформы

9 февраля 2026 года в Астане состоялся круглый стол, посвящённый обсуждению проекта конституционной реформы, который объединил порядка 200 участников, включая представителей законодательной власти, экспертного сообщества и гражданского сектора.

В работе круглого стола приняли участие Председатель Сената Маулен Ашимбаев, депутаты Сената, а также ведущие эксперты, представившие содержательные и разноплановые выступления по ключевым направлениям трансформации государственного устройства и общественных институтов.

Также в мероприятии участвовали Председатель Правления Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Гульсана Кожабай и руководители профильных департаментов, что подчеркнуло межинституциональный характер круглого стола и акцент на вовлечение разных общественных групп.

Открывая мероприятие, Маулен Ашимбаев, Председатель Сената, подчеркнул значимость модернизации системы государственного управления, отметив, что её стратегической целью является формирование новой модели Справедливого Казахстана. Он также акцентировал внимание на высокой роли национальной совместной ответственности в реализации проводимых преобразований.

В своём выступлении Жакып Асанов, заместитель Председателя Сената Парламента Республики Казахстан, остановился на новых смыслах преамбулы проекта Конституции, подчеркнув, что документ отражает зрелость государства и общественный запрос. Он отметил, что текст Конституции подготовлен на казахском языке, отличается высоким качеством правового изложения и опирается на национальную модель развития.

Заместитель Председателя Сената Парламента Республики Казахстан Ольга Перепечина акцентировала внимание на формировании новой архитектуры государственного устройства, основанной на балансе ветвей власти. По её словам, в центре философии реформы находится человек и его права, а проект закона раскрывает новые грани защиты граждан — от повышения уровня правовой безопасности и внедрения «правил Миранды» до защиты персональных данных и прав в цифровой среде. Отдельно были отмечены гарантии свободы творчества, защиты интеллектуальной собственности, а также роль образования и здравоохранения как фундамента устойчивого развития и укрепления ценностей семьи.

Выступление Нурлана Бекназарова, председателя Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам Сената Парламента Республики Казахстан, было посвящено вопросам формирования Курултая, обозначив параметры представительства, возрастной состав депутатов и правила его избрания.

Мадина Нургалиева, директор Института общественной политики «AMANAT», подчеркнула значение реформы для развития политической культуры и вовлечённости общества в обсуждение главного документа страны, выделив три ключевых политических института нового конституционного проекта: Курултай, индивидуальный институт вице-президента и коллективный Халық кеңесі. По её словам, коллективное обсуждение всегда было частью традиции Казахстана, а появление новых институтов является ответом на вызовы времени, при этом институт вице-президента призван обеспечить преемственность,

предсказуемость и устойчивость власти, в то время как Халық кеңесі должен стать новой формой общественного диалога, расширяющей участие гражданского общества.

В своём выступлении Жулдызай Искакова, председатель Правления НАО «Казахстанский институт общественного развития» отметила, что обсуждение представленного проекта стало итогом девятидневной интенсивной работы и глубокой общественной рефлексии. Спикер подчеркнула: за период с 1998 по 2022 годы в действующую Конституцию было внесено 197 поправок. Такая фрагментарность обусловила необходимость принятия принципиально нового, целостного текста, ориентированного на устойчивое развитие, общественное единство, межэтническое согласие, справедливость и правопорядок. Особый акцент был сделан на ценностном блоке документа, который должен стать фундаментальным ориентиром для дальнейшего развития казахстанского общества. Елдос Абаканов, председатель правления Института развития электроэнергетики и энергосбереже-

ния, поднял вопросы экологической повестки, подчеркнув, что качество жизни, безопасность и развитие напрямую связаны с охраной окружающей среды. Он напомнил о принятии нового Экологического кодекса и стратегических целях до 2060 года, включая инициативу «Таза Қазақстан». В проекте Конституции природные ресурсы рассматриваются как богатство страны и нации, а защита природы — как обязанность каждого гражданина и ответственность государства.

Завершая основную часть, Мадина Тыныбаева, эксперт в сфере образования, в своей речи высказалась о необходимости перехода от экономики «нефтяной иглы» к экономике знаний. Она указала на проблемы инновационного развития, включая разрыв между наукой и бизнесом, кризис количественных метрик оценки научной деятельности и закрытость данных. По её словам, устойчивое лидерство возможно лишь в условиях, когда государство конституционно защищает свободу творчества, образование и инновации.

По итогам круглого стола участники сошлись во мнении, что проект новой Конституции является осмыслением пройденного Казахстаном пути и отражает зрелость государства, ориентированного на права человека, устойчивое развитие и доверие между властью и обществом.

«Адамзат бауырластығы туралы құжаттың» жасалу тарихы қазақ тіліне аударылды

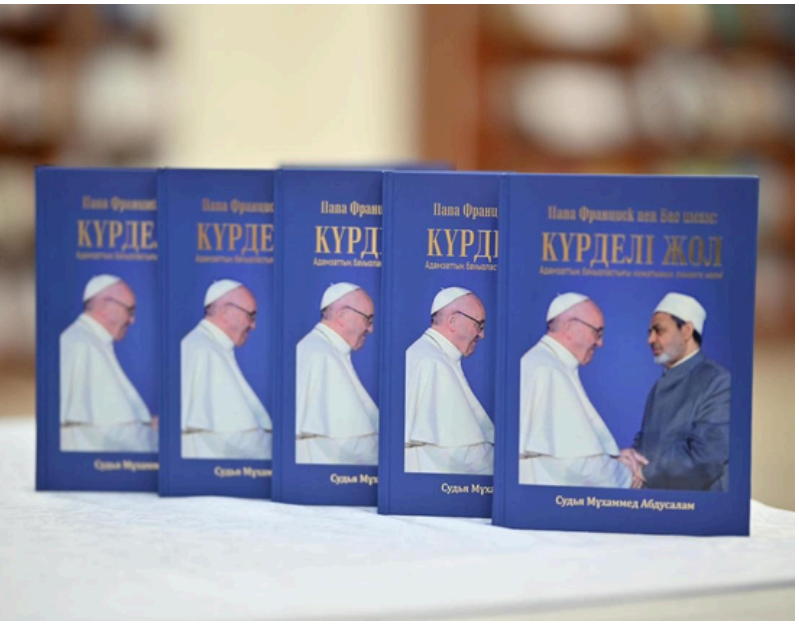
2026 жылғы 12 ақпанда Астанада Мұсылман ақсақалдар кеңесінің Бас хатшысы Мұхаммед Абдельсаламның «Папа Франциск пен Бас имам: күрделі жол Адамзаттық бауырластық құжатының дүниеге келуі» атты кітабының тұсаукесері өтті.

Кітап 2019 жылғы 4 ақпанда Абу-Дабиде Рим Папасы Франциск пен Әл-Азһардың Жоғарғы имамы Ахмад ат-Тайебтің (Мысыр) кездесуінен кейін қол қойылған Адамзат бауырластығы туралы құжатқа арналған. Басылымда құжаттың қабылдануына негіз болған алғышарттар мен оны әзірлеу кезеңдері, сондай-ақ сенімді нығайту, бейбітшілік мәдениетін қалыптастыру және ынтымақтастықты дамыту жолындағы рухани дипломатия мен конфессияаралық диалогтың рөлі кеңінен ашып көрсетіледі.

Іс-шара ҚР Парламенті Сенатының бастамасымен Мұсылман ақсақалдар кеңесі мен Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының қолдауымен ұйымдастырылды. Тұсаукесерде ҚР Парламенті Сенатының Төрағасы, Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезі Хатшылығының Басшысы Мәулен Әшімбаев құттықтау сөз сөйледі. Ол бұл бірегей құжатты «рухани дипломатияның шынайы манифесі» деп атап, қазіргі геосаяси дағдарыстар, радикализм мен ксенофобия күшейген жағдайда дінаралық және мәдениетаралық диалог сенімді нығайтудың әрі орнықты дамудың басты құралына айналып отырғанын айтты. Тұсаукесердің модераторы – Сенат депутаты Дархан Қыдырәлі. Ол өз сөзінде әділеттілік пен бірлік қағидаттарына негізделген кітаптың терең философиялық мәніне тоқталып, оның жеті тілге, соның ішінде қазақ тіліне аударылуы еңбектің әмбебап сипаты мен сұранысқа ие екенін көрсететінін атап өтті. Спикерлер ретінде Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы, Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезі Хатшылығының Басшысы Мәулен Әшімбаев, Мұсылман ақсақалдар кеңесінің Бас хатшысы Мұхаммед Абдельсалам, Қазақстан мұсылмандары діни басқармасының Төрағасы, Бас мүфти Наурызбай қажы Тағанұлы, Қазақстанның мемлекет және қоғам қайраткері Әділ Ахметов, Қасиетті Тақтың Қазақстан Республикасындағы Апостолдық нунцийі Джордж Панамтунди́л және Конфессияаралық және дінаралық

Іс-шараға Сенат депутаттары, діни бірлестіктердің өкілдері, дипломатиялық корпус мүшелері, сондай-ақ сараптамалық және академиялық қауымдастықтың жетекші өкілдері қатысты. Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасымен Мәулен Әшімбаев Мұхаммед Абдельсаламға дінаралық және мәдениетаралық диалогты дамытуға, бейбітшілікті нығайтуға және Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің идеяларын ілгерілетуге қосқан елеулі үлесі үшін I дәрежелі «Достық» орденін салтанатты түрде табыстады. Бұл марапат оның қызметіне берілген жоғары бағаның және Қазақстан тарапынан көрсетілген шынайы құрметтің белгісі болды. Мұхаммед Абдельсалам өз сөзінде Қазақстан мен Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезі мәдениеттер мен діндер арасындағы маңызды коммуникациялық көпір екенін атап өтті. Спикерлер ретінде ҚР Парламенті Сенатының Төрағасы, Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезі Хатшылығының Басшысы Мәулен Әшімбаев, Мұсылман ақсақалдар кеңесінің Бас хатшысы Мұхаммед Абдельсалам, ҚМДБ Төрағасы, Бас мүфти Наурызбай қажы Тағанұлы, Қазақстанның мемлекет және қоғам қайраткері Әділ Ахметов, Қасиетті Тақтың Қазақстандағы Апостолдық нунцийі Джордж Панамтунди́л және Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының Басқарма Төрағасы Гүлсана Қожабай сөз сөйледі.

Оның айтуынша, осы құндылықты орнықтыру жолындағы маңызды белес — Адамзат бауырластығы туралы құжат. Құжат қазіргі заманның басты міндеті — жалпыға ортақ бірлік идеясын ашу екенін еске салады. Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы Басқарма Төрағасы Гүлсана Қожабай кітапта тек құжатқа қол қою тарихы ғана емес, діни көшбасшылардың диалог пен жауапкершілікті саналы түрде таңдауы көрініс тапқанын атап өтті. Бұл қадам әлемдегі рухани дипломатияның дамуына, соның ішінде Қазақстанның диалог үлгісі мен Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезі қызметі аясында ұзақмерзімді ықпал ететіні айтылды. Ол сондай-ақ XIII ғасырда Мысырға сапар шегіп, сұлтан Мәлік әл-Кәмилмен кездескен Әулие Франциск Ассизскийдің өмірімен тарихи параллель жүргізді. Оның айтуынша, өзге сенімге құрмет танытып, бейбіт диалогқа ұмтылған бұл тарихи оқиға бүгінгі бастамаларға шабыт беріп, ізгі ниет үлкен жасампаз мүмкіндіктерге жол ашатынын дәлелдейді. Қорытындылай келе, Мәулен Әшімбаев дінаралық және өркениетаралық диалогты дамыту Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың басым саясаты екенін атап өтті. Оның айтуынша, мемлекет тарапынан мұндай бастамаларға жүйелі қолдау көрсету ел ішінде де, халықаралық аренада да бейбітшілік пен келісімді нығайтудың берік негізін қалыптастырып, Қазақстанның адамзат бауырластығы мен жаһандық тұрақтылық идеяларына адалдығын айқындайды.

Қазақстанның Бас мүфтиі Наурызбай қажы Тағанұлы технологиялар мен жасанды интеллект қарқынды дамыған дәуірде адамзатқа рухани бағдар мен діни көшбасшылардың жауапкершілігі аса қажет екенін атап өтті. Ол Адамзат бауырластығы туралы құжат халықаралық деңгейде, соның ішінде БҰҰ аясында жоғары бағаланғанын және шынайы сенім адамдарды бейбітшілік, келісім және өзара құрмет негізінде біріктіретінін дәлелдейтін маңызды құжатқа айналғанын айтып, авторды жоғары марапатымен құттықтады. Мемлекет және қоғам қайраткері Әділ Ахметов еңбектің философиялық тереңдігіне және бейбітшілік пен адамзат бауырластығы идеяларын ілгерілетудегі үлесіне тоқталды. Апостолдық нунций Джордж Панамтундил шынайы диалог — стратегия емес, шақыру екенін атап өтті.

Бейбіт диалогқа ұмтылған бұл тарихи оқиға бүгінгі бастамаларға шабыт беріп, ізгі ниет үлкен жасампаз мүмкіндіктерге жол ашатынын дәлелдейді.

Қорытындылай келе, Мәулен Әшімбаев дінаралық және өркениетаралық диалогты дамыту Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың басым саясаты екенін атап өтті. Оның айтуынша, мемлекет тарапынан мұндай бастамаларға жүйелі қолдау көрсету ел ішінде де, халықаралық аренада да бейбітшілік пен келісімді нығайтудың берік негізін қалыптастырып, Қазақстанның адамзат бауырластығы мен жаһандық тұрақтылық идеяларына адалдығын айқындайды.

Іс-шара Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының бастамасымен Мұсылман ақсақалдар кеңесі мен Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының қолдауымен ұйымдастырылды.

Международный центр провёл лекцию в Евразийском национальном университете имени Л.Н. Гумилёва, посвящённую «Астанинской декларации мира - 2025»

12 февраля 2026 года, в рамках популяризации целей и задач VIII Съезда лидеров мировых и традиционных религий, Центр межконфессионального и межрелигиозного диалога организовал лекцию для студентов и преподавателей Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилёва.

Спикером выступила Мадина Абишева, главный консультант Департамента внешних связей и информационной работы Центра. В мероприятии приняли участие представители 13 факультетов университета, а также профессорско-преподавательский состав. В ходе лекции были подробно освещены история создания Съезда лидеров мировых и традиционных религий, его хронология, участники, ключевые инициативы и институциональные механизмы, а также принятые итоговые документы. Особое внимание было уделено десятилетней Концепции развития Съезда, утверждённой в 2023 году.

В целях более глубокого и всестороннего ознакомления аудитории был продемонстрирован тематический видеоматериал, после чего представлены подробные разъяснения ключевых положений «Астанинской декларации мира - 2025» года и её концептуальных основ. В ходе выступления спикер отметила, что делегаты Съезда единодушно поддержали инициативу Президента Республики Казахстан Касым-Жомарт Токаев о формировании нового международного движения во имя мира, нацеленного на консолидацию усилий сторонников устойчивого и справедливого миропорядка. В Декларации также закреплено признание Республики Казахстан как значимого мирового центра межкультурного и межрелигиозного взаимодействия.

Особое внимание в Декларации уделено расширению участия женщин в политической и общественной жизни, роли молодёжи в укреплении взаимопонимания между культурами и религиями, а также необходимости принятия комплексных мер по защите окружающей среды и предупреждению климатических катастроф как ответственности перед будущими поколениями.

Орталық сарапшылары Атырау облысында далалық мониторинг өткізді

2026 жылғы 7–15 ақпан аралығында Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының сараптамалық тобы Атырау облысында бірқатар далалық зерттеулер жүргізді. Батыс өңірге жұмыс сапарын Діни ахуалды талдау және мониторинг департаментінің директоры Зауре Малғараева және бас сарапшы Замира Абишева жүзеге асырды.

Сапардың мақсаты өңірдегі діни ахуалды кешенді зерттеу, деструктивті діни ағымдардың таралу тәуекелдерін анықтау, конфессияаралық қатынастар саласындағы өзекті мәселелерге мониторинг жасау және мемлекеттік әрі қоғамдық институттарға практикалық ұсынымдар әзірлеу болды. Іссапар барысында облыстың бейінді құрылымдарының басшылығы және мамандарымен кездесулер мен сараптамалық консультациялар өтті. Іссапар барысында облыстың бейінді құрылымдарының басшылығы және мамандарымен кездесулер мен сараптамалық консультациялар өтті. Атап айтқанда: Атырау облысы Дін істері басқармасы, Ақпараттық-талдау орталығы, «Шапағат» деструктивті діни ағымдардан зардап шеккендерге көмек орталығы, Жәрдем – Атырау, сондай-ақ «AQNIET» ақпараттық-ағарту және оңалту орталығы.

Сонымен қатар христиан шіркеулерінің дін қызметкерлерімен және жергілікті мешіт имамдарымен диалогқа ерекше назар аударылды. Кездесулер барысында діни экстремизмнің алдын алу, халықтың діни сауаттылығын арттыру және конфессияаралық өзара іс-қимыл тетіктерін жетілдіру мәселелері талқыланды.

Іссапар аясында Құрманғазы ауданы және Құлсары қаласында да діни жағдайға көшпелі мониторинг жүргізілді. Ішкі саясат бөлімдерінің өкілдерімен, дін қызметкерлерімен, теологтармен және дінтанушылармен жұмыс кездесулері ұйымдастырылып, діни қауіпсіздік саласындағы өзекті сын-қатерлер, жастармен жұмыс ерекшеліктері, сондай-ақ ауылдық және қалалық елді мекендердегі ақпараттық-түсіндіру жұмыстары қаралды.

Сапар қорытындысы бойынша өңірдегі қазіргі діни жағдайға кешенді талдау жасалып, ықтимал тәуекелдер мен профилактикалық жұмыстың осал бағыттары айқындалды. Мемлекеттік органдар мен азаматтық қоғам институттары арасындағы үйлестіруді күшейту

бойынша ұсыныстар әзірленіп, өңірді одан әрі сараптамалық сүйемелдеудің бағыттары белгіленді. Жиналған материалдар жүйелендіріліп, конфессияаралық келісімді нығайтуға және діни тұрақтылықты қамтамасыз етуге бағытталған аналитикалық ұсынымдар дайындау барысында пайдаланылатын болады.

Международный центр провёл расширенное совещание и обсудил стратегические векторы развития

18 февраля 2026 года в Международном центре межконфессионального и межрелигиозного диалога состоялось расширенное рабочее совещание под руководством Председателя Правления Гульсаны Кожабай.

Встреча была посвящена анализу текущего развития Центра, интеграции в общенациональную повестку и определению векторов развития на среднесрочную перспективу и долгосрочную перспективу. Ключевым пунктом повестки стало обсуждение тезисов и поручений заседания коллегии Министерства культуры и информации РК, которое прошло 17 февраля т.г. под председательством Заместителя премьер-министра – Министра культуры и информации Казахстан Аиды Балаевой.

Согласно результатам оценки эффективности деятельности (KPI), Международный центр продемонстрировал впечатляющую динамику в 2025 году, заняв второе место среди учреждений сектора гражданского общества с показателем эффективности 88,4%. Председатель Правления подчеркнула вклад системной работы и поблагодарила коллектив за профессионализм. контексте общественно-политической модернизации страны особое внимание было уделено предстоящему республиканскому референдуму по вопросу принятия новой Конституции РК, запланированному на 15 марта 2026 года.

В соответствии с поручениями, озвученными на коллегии под председательством Аиды Балаевой, приоритетными векторами работы определены цифровизация и технологическое обновление. Руководителям департаментов поручено представить предложения по интеграции возможностей искусственного интеллекта в рабочие процессы. Отдельное внимание уделено обсуждению создания E-Museum. Кроме того, обсуждались вопросы государственной политики в сфере религии.

В завершение отметили, что деятельность Центра будет направлена на укрепление стабильности, согласия и единства общества.

Халықаралық орталық «Діntану сараптамасын жүргізудің өзекті мәселелері» тақырыбында республикалық семинар өткізді

2026 жылдың 20 ақпан күні Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының ұйымдастыруымен «Діntану сараптамасын жүргізудің өзекті мәселелері» тақырыбында республикалық семинар өтті.

Семинарға ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің Дін істері комитеті төрағасының орынбасары – Мақсат Раманқұлов, Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының Басқарма Төрағасы – Гүлсана Қожабай, Астана қаласының Дін істері жөніндегі басқарма басшысы – Қайролла Көшқали, Алматы облысының Дін істері басқармасының өкілі- Ерасыл Айбар, Атырау облысының Дін істері басқармасы басшысы – Қанарман Мұсаев, Орталықтың Діntану сараптамасы департаментінің директоры – Эльмира Бірәлі, Діntану сараптамасы департаментінің бас сарапшылары – Жамалбек Дүйсебаев, Айдана Сабиева, Айдана Ізбасқан, сондай-ақ, өңірлердегі Дін басқармасы өкілдері, құқық қорғау органдарының қызметкерлері қатысты. Семинар онлайн форматта өткізілді.

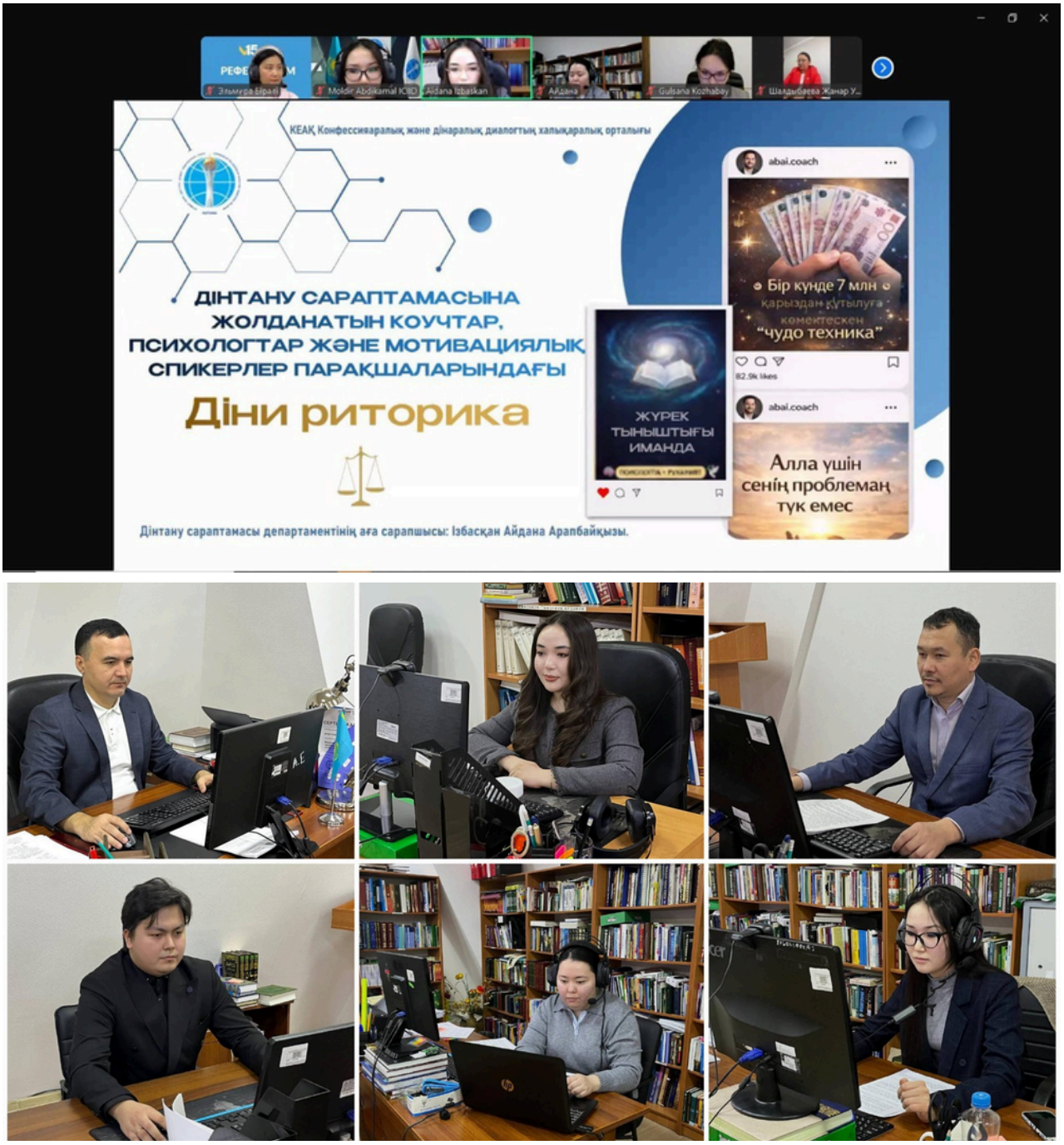

Семинардың алғысөзінде Басқарма Төрағасы Гүлсана Қожабай бүгінгі іс-шараның өзектілігіне ерекше тоқталды. Еліміздегі конституциялық реформалар аясында мемлекеттік басқару жүйесі жаңғырып, құқықтық және институционалдық тетіктердің жетілдіріп жатқанын жеткізді. Сондай-ақ, осындай өзгерістер дәуірінде мемлекеттік органдар мен сараптамалық құрылымдар арасындағы ашық кездесулердің маңызы ерекше екенін айтты.

Семинарда Дін істері комитеті төрағасының орынбасары Мақсат Раманқұлов сөз сөйлеп, осы бағытта сараптама жүргізу, тәжірибе алмасудың маңызына атады және құқық қорғау өкілдерін дінтану сараптамасына белсене қатысуға шақырды. Орталықтың Дінтану сараптамасы департаментінің директоры Эльмира Бірәлі 2025 жылы жүргізілген дінтану сараптамасы қорытындыларының нәтижелеріне талдау жасап, сараптама барысындағы негізгі үрдістердің бірнешеуіне тоқталды. Орталықтың Дінтану сараптамасы департаментінің қызметкерлері өз баяндамаларында діни сананың бірнешеуін атап, сараптамасын жүргізудегі «дін» түсінігін анықтау мәселелеріне тоқталды. Сонымен қатар, діни риторика, психологтар мен діни мотивациялық спикерлердің әлеуметтік парақшаларындағы контент мәтініне талдау жүргізді.

Семинарды жалғастыра отырып, Атырау облысының Дін істері басқармасының басшысы Қаһарман Мұсаев өңірлердегі діни ахуалдың оңай емес екенін атап өтті. Алайда, жүйелі әрі үздіксіз жүргізіліп келе жатқан діни сараптама нәтижесінде өңірде қоғамдық тұрақтылық сақталып отырғанын алға тартты.

Өз сөзінде Астана қаласының Дін істері жөніндегі басқармасының басшысы Қайролла Көшқали діни бағыттағы қоғамдық және мерекелік іс-шаралардың барлығы заң аясында

қатаң бақылауда екенін атап өтті. Оның ішінде түрлі жиындар мен діни сипаттағы сатиралық қойылымдарға да ерекше назар аударылатынын жеткізді. Сонымен қатар, осындай іс-шараларды ұйымдастыру мен өткізу барысында заң талаптарын сақтау мақсатында нақты ұсыныстар айтылып, тиісті түсіндіру жұмыстары жүргізілетіні мәлім болды. Алматы облысының Дін істері басқармасының өкілі Ерасыл Айбар өз сөзінде Алматы облысы аумағындағы діни мәселелер заңнамаға сәйкес жүзеге асырылатынын айтып, діни сараптама жұмыстарының өзекті бағыттарына тоқталды.

Қорытындылай келе, семинар соңында қатысушылар сұрақ-жауап бөліміне белсене қатысып, діни сараптама жүргізудің өзекті мәселелерін, жасалып жатқан жұмыстардың қоғам үшін маңыздылығын жан-жақты талдады.

Астанада дінаралық диалогтың жүйелі тәсілдері мен келісімді нығайтудағы ақпараттық кеңістік рөлі талқыланды

2026 жылғы 26 ақпанда Астанада «Дінаралық диалог пен медиа коммуникацияның практикалық тәсілдері» тақырыбында дөңгелек үстел өтті. Шараны Ұлыбритания үкіметінің қолдауымен Қазақстан діни бірлестіктерінің ассоциациясы Құқықтық медиа орталығымен бірлесіп ұйымдастырды.

Іс-шараны модератор ретінде Құқықтық медиа орталығының директоры Диана Окремова мен Қазақстан діни бірлестіктерінің ассоциациясы төрағасы Александр Клюшев жүргізді.

Дөңгелек үстел БАҚ-та дін тақырыбын жариялау, конфессияаралық келісімді нығайтудағы БАҚ рөлі, дінаралық диалогты дамыту мәселелеріне арналған бірқатар кездесулерді қорытындылады. Басты назар бұрын әзірленген ұсыныстарды іс жүзінде жүзеге асыруға аударылды.

Іс-шараны Қазақстан діни бірлестіктерінің ассоциациясы сарапшысы Данил Буглов ашып, дінаралық диалогты дамытудағы талқылаулардан практикалық қадамдарға көшудің маңыздылығын атап өтті.

Діни бірлестіктердің өкілдері өз пікірлерін білдіре отырып, діни-құқықтық мәдениетті арттыруға шақырды. «Алматы қаласы, Медеу, жетінші күн адвентистер христиандарының тұрғылықты жерінің шіркеуі» жергілікті діни бірлестігінің аға пасторы Андрей Тетерюк халықаралық ұсынымдар мен озық тәжірибелерді ұстанудың маңыздылығына тоқталып, ашықтық пен білім беру жұмыстары ақпараттық-түсіндіру сенімін нығайтудың кілті екенін атап өтті. Ол практикалық дінаралық диалогтың үлгісі ретінде шіркеуде ауызашар өткізу жоспарын жеткізді.

Оның әріптесі пастор Анатолий Головизин діни бірлестіктердің тұрақты дамуының негізі ретінде тәлімгерлік пен жас көшбасшылармен жүйелі жұмысты дамытуды ерекше атап өтті. Бұқаралық ақпарат құралдарында дін мәселесін жауапты түрде жариялау тақырыбын «Радость» христиандық-елулік бірлестігінің аға пасторы Томас Томасов жалғастырды. Діни жетекшілердің бұрмаланған ақпараттың құрбаны болған жағдайларын мысалға келтіре отырып, жалған ақпарат

біржақтылықты тудыруы және әлеуметтік шиеленісті күшейтуі мүмкін екенін атап өтті.

«Теміртау христиан евангелиялық шіркеуі» жергілікті діни бірлестігінің аға пасторы Игорь Андрейкин ірі және шағын қалалардағы жұртшылықпен өзара әрекеттесу мүмкіндіктерінің айырмашылығын айта отырып, ашық есік күндерін белсендірек өткізуді ұсынды.

БАҚ сарапшылары бірлесе жұмыс істеудің практикалық құралдарына назар аударды. «Tilsh» медиа жобаларының авторы Асқар Актлеуов кәсіби күн тәртібін құру үшін журналистер мен блогерлер арасындағы ынтымақтастықтың маңыздылығын атап өтті. «Media Qoldau» құқықтық қызметінің жетекшісі Гүлмира Біржанова қазақстандық заңнаманың негізгі ережелеріне шолу жасап, терминологияның дұрыс қолданылуына және дағдарысқа қарсы ережелер мен діни бірлестіктердің әрекет ету жоспарларын әзірлеу қажеттігін баса айтты.

Құқықтық медиа орталығының SMM-менеджері Алина Совемимо-Левченко блогерлермен және цифрлық платформалармен жұмыс істеу ерекшеліктерін талқылап, халықаралық тәжірибені оқып-үйренудің және оқу сабақтарын жүйелі түрде өткізудің маңыздылығына тоқталды. Оның айтуынша, дін өкілдерінің бұқаралық ақпарат құралдарымен ашық, кәсіби және дер кезінде диалогқа түсуге дайындығы қоғамда сенім қалыптастырудың негізгі фактоторла-

рының біріне айналып отыр. Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі Дін істері комитеті Діни қызмет саласындағы құқық қолдану тәжірибесі басқармасының бас сарапшысы Азамат Данахметов өз сөзінде дін саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі аспектілеріне кеңінен тоқталды. Ол радикалданудың алдын алудың, құқықтық сауаттылықты арттырудың, мемлекеттік органдар мен діни институттар арасында сындарлы әріптестік қалыптастырудың маңыздылығына тоқталып, діни бірлестіктер мен БАҚ өкілдерінің сұрақтарына жауап берді.

Талқылауды қорытындылай келе, Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығының өкілдері өз сөзінде дінаралық бағытты дамытудың практикалық тетіктерін атап өтті. Орталықтың Басқарма төрағасының орынбасары Марат Қалижанов мазмұнды пікірталас үшін ұйымдастырушыларға алғысын білдіріп, бұл бағыттағы жүйелі жұмыстың маңыздылығын атап өтті. Дінаралық іс-қимылдың нақты мысалы ретінде ауызашар өткізу бастамасына тоқталып, іс-шараның әлеуметтік және символдық маңызын атап өтті. Сондай-ақ ол терминологияны стандарттау және олардың арасындағы айырмашылықтарды барынша азайту үшін бірыңғай діни глоссарий әзірлеу қажеттігін айтты. Орталықтың Сыртқы байланыстар және ақпараттық жұмыс департаментінің директоры Зарина Құдабаева дінаралық диалогтың медиа құрамдас бөлігіне тоқталды. Ол жүйеленген терминологияның жоқтығы, сондай-ақ христиандық теологиялық терминологияны қазақ тіліне аударудағы қиындықтар көпшілікпен қарым-қатынаста жиі қателіктерге әкелетінін атап өтті. Осы орайда журналистер, сарапшылар, діни бірлестіктер өкілдері үшін практикалық құрал болатын кешенді терминологиялық сөздік әзірлеуді ұсынды.

Іс-шара конструктивті және ынтымақтастық атмосферасында өтті. Қатысушылар инклюзивті және ашық диалогты өркендету, тұрақты коммуникация тетіктерін дамыту және діни бірлестіктер мен БАҚ арасындағы сенімді нығайту қажеттігін атап өтті.

Сотрудник Департамента религиоведческой экспертизы приняла участие в диалоговой площадке по вопросам конституционной реформы

Сотрудник Департамента религиоведческой экспертизы Әбдікамал Мөлдір, выпускница четвертого потока Программы по поддержке молодых экспертов «Новые горизонты экономического и социального развития регионов Казахстана», приняла участие в диалоговой площадке «Сущность конституционной реформы: преемственность поколений».

Мероприятие организовано Казахстанским институтом стратегических исследований при Президенте Республики Казахстан с участием членов Конституционной комиссии. Диалоговая площадка стала открытой экспертной дискуссией, посвященной содержанию и стратегическим ориентирам конституционной реформы. В ходе встречи члены Конституционной комиссии представили разъяснения по вопросам значимости конституционных преобразований,

формирования активной гражданской позиции, обновления структуры государственной власти, определения стратегической траектории развития страны и совершенствования законодательства Республики Казахстан.

Участие сотрудников профильных подразделений в подобных мероприятиях способствует развитию экспертного потенциала, укреплению профессионального диалога и повышению качества аналитической работы в сфере государственной политики.

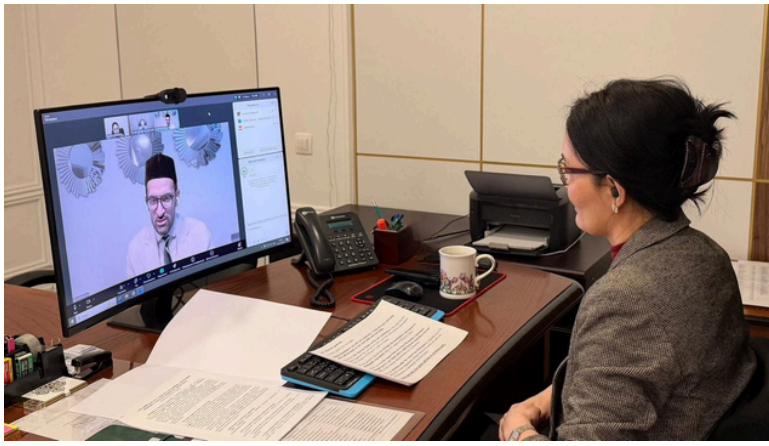
Аргентинадағы Ахмадийя Мұсылман Қауымдастығы мен Орталық конфессияаралық ынтымақтастық мәселелерін талқылады

Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы Басқарма төрағасы Гүлсана Қожабай Аргентинадағы Ахмадийя Мұсылман қауымдастығының президенті Имам Марван Гиллмен онлайн кездесу өткізді. Кездесудің мақсаты Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезі аясындағы ынтымақтастықтың географиясын кеңейту жолдарын талқылау болды.

Тараптар 2025 жылғы қыркүйекте Астанада өткен VIII Съездің қорытындылары мен негізгі идеяларын талқылап, оның жаһандық дінаралық диалогты нығайтудағы стратегиялық маңызын атап өтті. Аргентиналық тарап күрделі геосаяси жағдайда өткеніне қарамастан, Съездің жоғары өкілдік деңгейде ұйымдастырылғанын жеткізді. Имам Марван Гилл Латын Америкасы елдері арасында Қазақстанның диалогтық бастамаларына қызығушылықтың артып келе жатқанын айтты.

Әңгіме барысында жасанды интеллект этикасы мен климаттық дағдарыс сияқты өзекті жаһандық мәселелерді қамтитын «Астана бейбітшілік декларациясы - 2025» құжатында ұсынылған бастамаларға ерекше назар аударылды. Имам осы және өзге де басым бағыттарды ілгерілетуге арналған өңірлік іс-шараларды өткізуге қолдау көрсетуге дайын екенін білдірді.

Гүлсана Қожабай Марван Гиллге дінаралық бастамаларды ілгерілетуге қосқан белсенді үлесі үшін алғыс білдіріп, Америка мемлекеттері ұйымымен (АМҰ) және Бейбітшілік университетімен (UPEACE) стратегиялық әріптестікті дамыту перспективаларын талқылады. Марван Гилл аталған құрылымдардың басшылығына кеңесші ретінде қызмет етеді. Ал Бейбітшілік университеті – БҰҰ жүйесіне кіретін бейбітшілік мәселелеріне маманданған жалғыз академиялық оқу орны.

Тараптар жақын уақытта университет басшылығымен онлайн форматта кездесу ұйымдастыруға уағдаласты. Бұл бағыт Съездің ғылыми алаңы саналатын Эксперттік дөңгелек үстелдің жыл сайынғы жұмысы тұрғысынан да өзекті екені атап өтілді.

Сонымен қатар, Орталық пен Аргентинадағы Ахмадийя Мұсылман қауымдастығы арасындағы практикалық ынтымақтастықты кеңейту мүмкіндіктері, соның ішінде бірлескен сапарлар ұйымдастыру және ынтымақтастық туралы меморандумға қол қою мәселелері қарастырылды.

Орталық Басқарма төрағасы Марван Гиллдің бейбітшілік елшісі ретіндегі қызметін атап өтіп, оның дінаралық диалог пен өзара сенімді нығайтуға қосқан үлесіне ерекше тоқталды.

Кездесу барысында Гүлсана Қожабай шетелдік әріптеске Орталықтың ағымдағы жылға жоспарланған негізгі іс-шаралары туралы ақпарат берді. Олардың қатарында қазан айына жоспарланған Съез Хатшылығының XXIV отырысы, Эксперттік дөңгелек үстел, сондай-ақ халықаралық конференциялар мен семинарлар сериясы бар.

Кездесу қорытындысында тараптар дінаралық диалогты дамытуға және «Астана бейбітшілік декларациясы - 2025» қағидаттарын ілгерілетуге бағытталған бірлескен жобаларды жүзеге асыруға дайын екендерін растады.

Председатель Правления Центра и Апостольский нунций Святого Престола обсудили совместные инициативы

6 марта 2026 года состоялась встреча Председателя Правления Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Гульсаны Кожабай с Апостольским нунцием Святого Престола в Республике Казахстан Джорджем Панамтундилом.

В ходе беседы стороны обсудили вопросы развития межрелигиозного диалога и дальнейшего сотрудничества. Особое внимание было уделено возможности проведения памятного мероприятия, посвященного годовщине кончины Папы Франциска.

Также были обсуждены перспективы взаимодействия с сообществом Bambino Gesù в рамках Съезда лидеров мировых и традиционных религий по продвижению инициатив, направленных на защиту детей в зонах вооруженных конфликтов.

Кроме того, стороны отметили важность подготовки к предстоящей онлайн-встрече с Дикастерией по межрелигиозному диалогу, в ходе которой планируется обсудить организационные вопросы проведения второго совместного коллоквиума, намеченного на текущий год в Астане.

В завершение встречи стороны подтвердили взаимную заинтересованность в дальнейшем укреплении сотрудничества и подчеркнули значимость совместных инициатив, направленных на продвижение межрелигиозного взаимопонимания, гуманитарных ценностей и культуры мира на международной арене.

Центр провел онлайн-встречу по подготовке ко Второму совместному коллоквиуму Дикастерии по межрелигиозному диалогу Святого Престола

6 марта 2026 года в онлайн-формате состоялась подготовительная встреча ко Второму совместному коллоквиуму с Дикастерии по межрелигиозному диалогу Святого Престола под руководством Председателя Правления Международного центра Гульсаны Кожабай и Главы отдела по религиозным отношениям с мусульманами Дикастерии по межрелигиозному диалогу Святого Престола о. Лорана Басанезе. Во встрече также приняли участие сотрудники Центра и Дикастерии.

Встреча была посвящена обсуждению содержательных и организационных аспектов подготовки Второго совместного коллоквиума. В ходе беседы стороны рассмотрели приоритетные тематические направления предстоящей встречи, а также практические вопросы подготовки мероприятия, которое должно состояться в этом году в Астане.

Стороны подтвердили взаимную заинтересованность в развитии продуктивного, устойчивого и долгосрочного партнерства, направленного на продвижение общих ценностей мира, взаимопонимания и глобальной ответственности.

Орталық сарапшылары Алматы қаласында далалық мониторинг өткізді

28 ақпан - 8 наурыз аралығында Конфессияаралық және дінаралық диалогтың халықаралық орталығы Діни ахуалды талдау және мониторинг департаментінің директоры Зәуре Малғараева және бас сарапшысы Замира Әбішева Алматы қаласының діни ахуалына мониторинг жүргізу және зерделеу мақсатында іссапарда болды.

Іссапар барысында Алматы қаласы Дін істері жөніндегі басқармасының басшысы Нұрлан Қиқымов мырзадан, Дін мәселелерін зерттеу орталығының директоры Дулат Ибрагимовтен және өзге де дін саласындағы білікті мамандардан сарапшылық сұхбаттар алынды.

Сонымен қатар Діни бірлестіктер өкілдерімен кездесу өткізіліп, діни ғибадатханаларға мониторинг жүргізілді.

Сотрудник Центра награждён медалью «Ерен еңбегі үшін»

В преддверии Международного женского дня главный экономист Международного центра межконфессионального и межрелигиозного диалога Раушан Имантаева была награждена медалью «Ерен еңбегі үшін» («За трудовое отличие»).

Награду от имени Главы государства вручила заместитель Премьер-министра Республики Казахстан – министр культуры и информации Аида Балаева.

Кроме того, в преддверии праздника женщинам, работающим в различных сферах, были также вручены государственные награды «Құрмет» и «Ерен еңбегі үшін».

Астанада конституциялық реформа және қоғамдық диалог тетіктері талқыланды

2026 жылғы 11 наурызда Астана қаласында «Конституциялық реформа және қоғамдық диалог: келешекке бағдар» тақырыбында сараптамалық платформа отырысы өтті. Іс-шараға Парламент депутаттары, саясаттанушылар, академиялық қауымдастық өкілдері, журналистер мен қоғамдық қайраткерлер қатысты.

Платформа жұмысы екі тақырыптық сессия аясында ұйымдастырылып, онда реформаның институционалдық қырлары, мемлекеттік басқарудың орнықты моделін қалыптастыру және білім беру саласына қатысты өзекті мәселелер талқыланды.

Платформа жұмысы екі тақырыптық сессия аясында ұйымдастырылып, онда реформаның институционалдық қырлары, мемлекеттік басқарудың орнықты моделін қалыптастыру және білім беру саласына қатысты өзекті мәселелер талқыланды. Алғашқы сессия — «Жаңа Конституция институттары: орнықты мемлекеттің архитектурасы» — саяси жүйені трансформациялау мәселелеріне арналды. Пікірталасқа Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Айдос Сарым модераторлық етті. Сарапшылар басқарудың тұлғаға тәуелді моделінен институционалдық сипаттағы жүйеге көшу, яғни президенттік биліктің жекетұлғалық сипаттан арылып, институционалдануы мәселесін талқылады. Ұсыныстар қатарында вице-президент институтын енгізу, билік тармақтары арасындағы өкілеттіктерді қайта бөлу, сондай-ақ қоғамдық қатысудың жаңа тетіктерін дамыту мәселелері қарастырылды. Соның ішінде пікір алуандығы мәдениетін қалыптастыруға және кеңесші демократия қағидаттарын дамытуға бағытталған Халық Кеңесінің қызметіне ерекше назар аударылды. Конституциялық реформаның логикасы мен кезеңдері туралы «Альтернатива» өзекті зерттеулер орталығының директоры Андрей Чеботарёв жан-жақты баяндады. Оның айтуынша, жаңа Конституция прагматикалық, инклюзивті және кезең-кезеңімен жүзеге асатын саяси жаңғыруға негізделген басқарудың тұрақты жүйесін қалыптастыруға бағытталуы тиіс. Сарапшы маңызды жаңалықтардың қатарында президенттің бір рет қана сайланатын жеті жылдық мерзімін енгізу, президенттік өкілеттіктерді беру тетіктерін жетілдіру, сондай-ақ азаматтардың конституциялық құқықтарын қорғауда Қазақстан Республикасы Конституциялық Сотының рөлін күшейту мәселелерін атап өтті. Екінші сессия — «Білім қоғамы: білім беру, инновация және цифрлық құқық» — адами капиталды

дамыту, ғылым, инновациялар және цифрлық орта мәселелеріне арналды. Пікірталастың модераторы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Асхат Аймағамбетов болды. Саяси шолушы Ғазиз Әбішев Конституция жобасында зайырлылық қағидатының бекітілуіне тоқталды. Оның айтуынша, құжатта дін мен мемлекеттің бөлінуі қағидаты сақталып, діни ұйымдардың қызметінің құқықтық шеңбері айқындалады, сондай-ақ білім беру жүйесінің зайырлы сипаты бекітіледі. Мұндай тәсіл діннің саясаттандырылуына жол бермей, ар-ұждан бостандығы мен зайырлы мемлекет қағидаты арасындағы теңгерімді сақтауға бағытталған. Сонымен қатар Қазақстан азаматтардың діни сенімдеріне құрметпен қарай отырып, діни сенім бостандығын және діни емес көзқарастарды ұстану құқығын қамтамасыз етіп келеді. Мақсұт Нәрікбаев атындағы университеттің профессоры Марат Ахмади қазіргі әлемдік экономикадағы адами капиталдың рөліне тоқталды. Оның пікірінше, мемлекеттің қуаты ең алдымен азаматтардың білім деңгейімен, кәсіби даярлығымен және инновациялық әлеуетімен айқындалады. Бұл пікірді қолдаған Қазақстан Республикасының ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек қарқынды технологиялық өзгерістер әлемдегі экономикалық және технологиялық теңсіздіктерді күшейтіп отырғанын атап өтті.

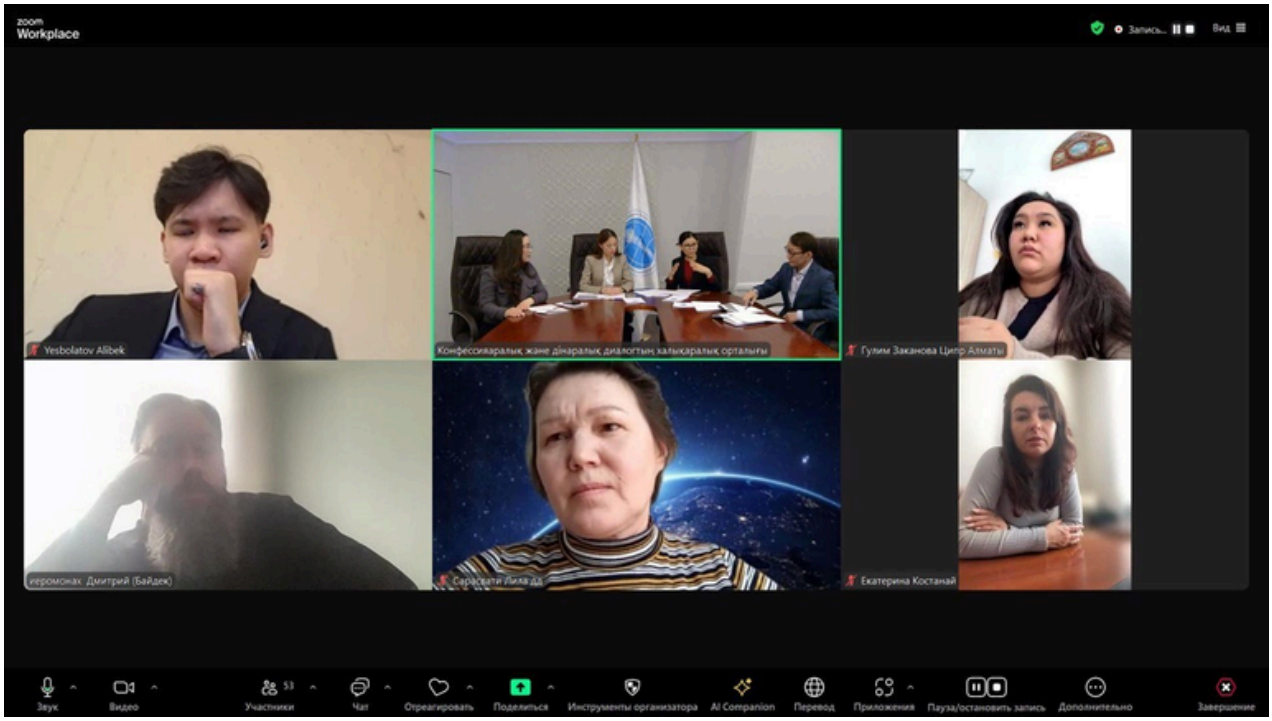

Спикерлер ғылымды, білім беруді және инновацияларды дамытуды конституциялық деңгейде басым бағыт ретінде бекітудің стратегиялық маңызын ерекше айрықша көрсетті. Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары жөніндегі уәкіл Динара Зәкиева Конституция жобасы адам мен бала құқықтарын қорғаудың құқықтық кепілдіктерін күшейтетінін айтты. Оның сөзінше, балаларды қорғау мемлекеттік саясаттың маңызды басымдықтарының бірі болып табылады. Конституцияда неке мен отбасы институтын, ана мен әкені, сондай-ақ балалық шақты қорғау қағидаттары бекітіледі. Бұл нормалар әлеуметтік қорғау, денсаулық сақтау, білім беру және балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін одан әрі дамытуға құқықтық негіз қалайды. «Bilim Group» компаниясының негізін қалаушы әрі жетекшісі Рауан Кенжеханұлы қазіргі әлемде мемлекеттердің бәсекеге қабілеттілігінің негізгі факторы білім мен адами капитал екенін атап өтті. Оның айтуынша, жаңа Конституция Қазақстанның білім, ғылым және технологияларды дамытуға, инновацияларды қолдауға және азаматтардың цифрлық құқықтарын қорғауға бағытталған стратегиялық бағдарын айқындайды. Сонымен қатар білім беру жүйесі технологиялық өзгерістерден ілгері дамып, қоғамды жаңа экономикалық талаптарға бейімдеуі тиіс екенін айтты. «Мир Евразии» қоғамдық қорының жетекшісі Эдуард Полетаев жаңа Конституция Қазақстанды білім қоғамы ретінде дамытуға стратегиялық негіз қалыптастыратынын атап өтті.

Оның пікірінше, Конституцияның маңызы тек институционалдық өзгерістермен немесе билік тармақтары арасындағы өкілеттіктерді қайта бөлумен шектелмейді. Ол мемлекет пен қоғам дамуының құндылықтық және ұзақ мерзімді бағдарын айқындайды. Конституция жобасында ғылыми және техникалық шығармашылық еркіндігін, ғылымды, білім мен мәдениетті дамытудың басымдығын бекіту — интеллектуалдық әлеует пен адами капиталды мемлекеттің негізгі ресурсы ретінде танудың көрінісі. Сараптамалық платформаның қорытындысында қатысушылар бұл алаңның мазмұнды әрі нәтижелі пікір алмасуға мүмкіндік бергенін атап өтті. Жиын депутаттарды, саясаттанушыларды, академиялық қауымдастық өкілдерін, журналистер мен қоғамдық қайраткерлерді біріктіріп, конституциялық реформа мен қоғамдық диалог тетіктерін жан-жақты талқылауға жағдай жасады.

Международный центр провел онлайн-семинар о манипуляциях религиозным контентом в соцсетях

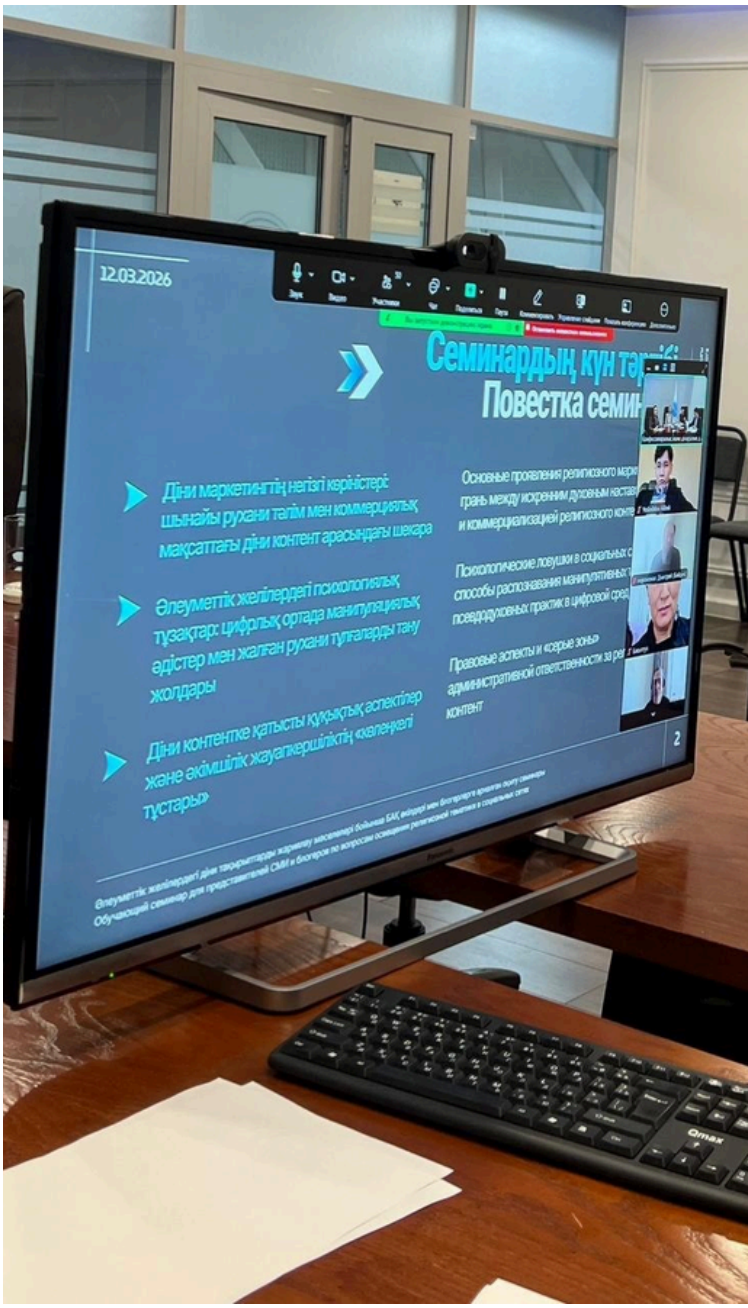

12 марта 2026 года Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога провел обучающий семинар для представителей СМИ и блогеров на тему: «Коммерциализация духовности в социальных сетях». Мероприятие было направлено на повышение медиаграмотности и раскрытия специфики современной религиозной тематики, акцентируя внимание на рисках цифровых манипуляций и этических аспектах деятельности в соцсетях.

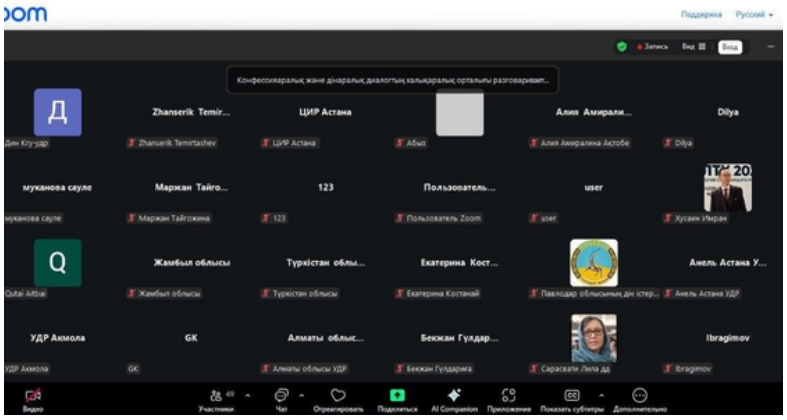
Работу семинара открыли заместитель Председателя Правления Центра Марат Калижанов и эксперт управления Комитета по делам религий МКИ РК Алибек Есболатов. В рамках встречи эксперты и участники проанализировали современные тренды, связанные с использованием духовных практик и символики в качестве инструментов маркетинга и монетизации.

В основной части семинара директор департамента внешних связей и информационной работы Зарина Кудабаева и главный консультант Назерке Оргара представили детальный разбор кейсов, иллюстрирующих современные формы коммерциализации: от платных «духовных марафонов», «молитв на миллион» до маркетинговых предложений «секретных зикров» для обогащения. Эксперты подчеркнули, что в подобных форматах происходит подмена смыслов: религия представляется не как путь духовного самосовершенствования и нравственного развития, а как утилитарный инструмент достижения материального благополучия. Отмечалось, что сакральные смыслы в таких медиапродуктах нередко вытесняются элементами магического мышления и упрощёнными «инструкциями» по достижению финансового успеха. Подобные практики могут рассматриваться как форма психологической и цифровой манипуляции, направленной на воздействие на религиозные убеждения и духовные потребности аудитории. Психологические механизмы воздействия, используемые в подобных медиапрактиках, такие как демонстрация визуальных символов роскоши, создание иллюзии «быстрого решения» и целенаправленное снижение критического восприятия аудитории, подробно разъяснила старший эксперт Департамента религиоведческой экспертизы и

магистр психологии религии Айдана Избаскан. По её словам, такие методы направлены на формирование у участников ощущений лёгкой доступности материального и духовного успеха, что усиливает доверие к предлагаемым практикам и снижает способность аудитории критически оценивать информацию. Эксперт подчеркнула, что эти психологические приёмы, будучи интегрированы в цифровые и медиаплатформы, могут эффективно манипулировать эмоциональными и когнитивными реакциями, создавая иллюзию личной эффективности и быстрых результатов через различные ритуалы и практики. Итоговым выступлением экспертного блока стал доклад директора департамента методической работы и свода Дулата Жакиянова. Спикер подробно осветил правовые аспекты и «серые зоны» действующего законодательства, акцентировав внимание на рисках, связанных с цифровой религиозной деятельностью. Было подчеркнуто, что проведение онлайн-проповедей без соответствующей регистрации, а также организация непрозрачных финансовых сборов (так называемых «онлайн-садақа»), могут быть квалифицированы как незаконная миссионерская деятельность, что влечет за собой административную ответственность согласно законодательству РК. Особый акцент Дулат Жакиянов сделал на феномене деструктивизма, подчеркнув необходимость превентивного мониторинга данного явления. Было отмечено, что локальные, на первый взгляд, проявления деструктивной идеологии в цифровой среде могут оказывать влияние на общественную стабильность, поэтому внимание к этим процессам на ранней стадии необходимо для предотвращения возможных системных рисков в будущем.

Подводя итоги семинара, организаторы констатировали, что в цифровую эпоху грань между искренним духовным просветительством и манипулятивным инфобизнесом становится все более прозрачной. В этой связи проведение подобных мероприятий призвано сформировать у медиа-сообщества навыки критического анализа контента, помогая журналистам и блогерам избегать этических ловушек и правовых рисков. Заключительная часть встречи прошла в формате открытого диалога. В обсуждении и сессии ответов на вопросы активное участие приняли представители религиозных объединений. Совместно с экспертами Международного центра они дали развернутые комментарии по наиболее актуальным вопросам, поступившим от участников. Обучающий онлайн-семинар объединил свыше 50 участников со всей страны. В их число вошли представители ведущих медиаресурсов: печатных изданий и онлайн-платформ («Казахстанская правда», «Егемен Қазақстан», журнал «Дін және Заман», Baq.kz, Beine.Pro, KazIslam и др.), телеканалов (Saryarqa, «Новое телевидение») и радио («Жаңа FM»). Наряду с журналистами в работе приняли участие представители религиозных объединений Казахстана, профильные эксперты, теологи, специалисты региональных управлений по делам религий и магистранты-религиоведы. Семинар подтвердил важность междисциплинарного подхода к изучению цифровой религиозной среды и формирования медиаграмотности среди представителей СМИ и блогеров. Международный центр межконфессионального и межрелигиозного диалога продолжит реализовывать подобные инициативы, способствуя формированию ответственного медиапространства и развитию культуры осознанного восприятия религиозного контента в цифровую эпоху.

Мигель Анхель Моратинос: “Мирное сосуществование — это моральный выбор и общая ответственность”

Мигель Анхель Моратинос — заместитель Генерального секретаря ООН, Высокий представитель ООН по Альянсу цивилизаций и Специальный посланник ООН по борьбе с исламофобией.

Слишком часто мир понимают лишь как отсутствие войны — тишину посреди хаоса. Однако мир не пассивен. Это активное состояние и общая ответственность, требующая постоянных коллективных усилий. Мирное сосуществование — это осознанный выбор, предоставляющий пространство для того, чтобы рассматривать наши различия — расовые, религиозные, языковые и культурные — не как угрозы, а как источники обогащения и силы.

Это призыв слушать, участвовать в диалоге, а не в монологе, и строить мосты, когда другие стремятся возвести стены. В мире, отмеченном углубляющейся поляризацией, возрождением национализма и ростом социальной напряженности, этот выбор больше не является факультативным. Он является необходимым и незаменимым.

В этот первый Международный день мирного сосуществования — 28 января 2026 года — мировое сообщество призвано не просто поразмышлять о благородном стремлении, но и подтвердить свою приверженность сложной, преобразующей работе по построению мира посредством взаимопонимания на всех уровнях общества. Учрежденный Генеральной Ассамблеей Организации Объединенных Наций резолюцией 79/269, этот День предоставляет возможность выразить уважение к многообразию, межкультурному и межрелигиозному диалогу, а также солидарности во имя единого человечества как основы более мирного, справедливого и инклюзивного мира.

Более двух десятилетий Альянс цивилизаций Организации Объединенных Наций (АНК ООН) работает над продвижением мирного сосуществования, выходя за рамки абстрактных дискуссий и преобразуя диалог в конкретные коллективные действия. Я твердо верю, что мирное сосуществование, или «convivencia», является противоядием от ненависти. На одиннадцатом Глобальном форуме АНБ ООН, проходившем в декабре прошлого года в Эр-Рияде, Королевство Саудовская Аравия, широкая коалиция государств-членов, международных и региональных организаций, религиозных лидеров, представителей частного сектора, молодежи и гражданского общества объединилась вокруг основополагающей концепции АНБ ООН: «Много культур, одно человечество». Вместе они выразили общее убеждение: диалог сильнее разделения, уважение сильнее ненависти, а мир — не далёкая мечта, а ответственность, которую мы разделяем сегодня. Опираясь на импульс предыдущих глобальных форумов в Кашкайше, Португалия, в 2024 году и Фесе, Марокко, в 2022 году, Эр-Риядский форум подтвердил приверженность АНБ ООН Союзу во имя мира — глобальному движению, которое выходит за рамки деклараций и вдохновляет на конструктивное партнерство между правительствами, гражданским обществом, религиозными лидерами, молодежью и женщинами. Наша миссия выходит за рамки простого предотвращения конфликтов. Она заключается в активном стремлении к сопереживанию, содействии диалогу и продвижении инклюзивных обществ, в которых люди могут жить вместе в достоинстве, несмотря на свои различия. В 2025 году Азиатско-Тихоокеанский совет ООН запустил инициативу «Призыв к миру, прекращению войн и уважению международного права» в Гернике (Испания) и Сараево (Босния и Герцеговина) — двух городах, которые убедительно взывают к совести человечества.

В разных сообществах голоса стойкости и примирения отражали простую, но глубокую истину: мир нуждается в нас так же, как и мы нуждаемся в мире. Этот глобальный призыв будет продолжен в третьей итерации инициативы в Луанде (Ангола), чтобы подтвердить убеждение, что мир — это не привилегия, а право и обязанность каждого.

Однако символические собрания и форумы высокого уровня, какими бы важными они ни были, должны приводить к ощутимым результатам на местах. Мирное сосуществование начинается на местном уровне — в классах, жилых кварталах, на рабочих местах и в цифровом пространстве, где семена нетерпимости могут так же легко прорасти, как и семена солидарности. Оно процветает, когда молодежь наделяется полномочиями проводников мира, когда женщины в полной мере участвуют в миротворческой деятельности, а религиозные и культурные деятели выступают в качестве мостов, а не барьеров. Оно укрепляется, когда мы поддерживаем верховенство права, защищаем права человека и твердо противостоим дискриминации во всех ее формах. Мы подтверждаем свои слова делами, чтобы гарантировать, что глобальные принципы преобразуются в измеримые изменения. Наши флагманские инициативы, такие как Фонд молодежной солидарности, программа «Молодые миротворцы», ПрограммаСтипендиатов, Женский альянс за мир, Межкультурный инновационный центр и Молодежный видеофестиваль PLURAL+, являются истинным свидетельством этого. Сегодня мне вспоминается писатель, философ и франко-алжирский сын Средиземноморья Альбер Камю, который ясно и смело заявил: «Мир — единственная битва, которую стоит вести».

После более чем сорока лет политической и дипломатической службы я по-прежнему руководствуюсь этим убеждением. Я продолжаю вести эту борьбу не силой, а диалогом; не страхом, а надеждой; не разделением, а непоколебимой убежденностью в том, что наша общая человечность сильнее всего, что стремится ее разрушить.

Вместе мы можем построить общества, устойчивые в своем многообразии, сильные в диалоге и богатые взаимным уважением — общества, где мирное сосуществование не просто отмечается раз в год, но и осуществляется каждый день.

Источник: https://www.un.org/ru/239283

Дінаралық диалог жөніндегі Дикастерияның 2026 жылғы Рамазан айы мен Ораза айтқа арналған Жолдауы

Дінаралық диалог жөніндегі Дикастерияның Префекті Кардинал Джордж Джейкоб Кувакад

Құрметті мұсылман бауырлар!

Ораза айт мерекесімен аяқталатын Рамазан айына орай сіздерге үлкен қуанышпен үндеу арнағым келеді. Бұл жыл сайынғы маңызды оқиға маған «жалғыз, өмірлік және мәңгілік, рақымды және құдіретті, аспан мен жерді жаратушысы, адамзатпен сөйлескен» Құдайға сенуші, сіздерге деген жақындығымды, ынтымақтастығымды және құрметімді білдіруге тамаша мүмкіндік береді (екінші Ватикан кеңесі, Nostra Aetate декларациясы, 28 қазан 1965 ж., № 3).

Биылғы жылы күнтізбелердің сәйкес келуі нәтижесінде шіркеуді Пасханы мерекелеуге әкелетін қасиетті Ұлы пост мезгілінде христиандар сіздермен бірге ораза тұтып және тақуалық кезеңін атап өтеді. Осы рухани қанық кезеңде біз Құдайдың ықтиярын дұрыс орындауға тырысамыз.

Бұл ортақ сапар бізге туа біткен осалдығымызды мойындауға және жүрегімізге ауыр салмақ түсіретін сынақтарға қарсы тұруға мүмкіндік береді.

Біз жеке, отбасылық немесе институционалдық сынақтардан өткенде, олардың себептерін түсіну бізге нақты жол көрсетеді деп жиі сенеміз. Алайда, біз бұл жағдайлардың күрделілігі біздің күш қуатымыздан асып түсетінін жиі байқаймыз. Ақпараттың, оқиғалар мен бәсекелес көзқарастардың шамадан тыс көптігімен сипатталатын дәуірде біздің түсінігіміз бұлыңғырланып, қасіретіміз одан да ауырлауы мүмкін. Мұндай сәттерде, әрине, біз шығудың жолын қалай табамыз деген сұрақ туындайды? Таза адам тұрғысынан жауап күрделі болып көрінуі мүмкін, бұл бізге дәрменсіздік сезімін тудырады.

Дәл сол кезде үмітсіздікке немесе зорлық-зомбылыққа азғыратын бой алдыру пайда болуы мүмкін.

Үмітсіздік қираған әлемге адал жауап сияқты көрінуі мүмкін, ал зорлық-

зомбылық болса дін талап ететін шыдамдылықты айналып өтетін әділеттілікке апаратын төте жол сияқты көрінуі мүмкін. Алайда олардың бірі де, екіншісі де ешқашан Құдайға сенушілер үшін қолайлы жол бола алмайды. Шынайы сенуші көзге көрінбейтін Нұрға, Құдіретті, Аса Мейірімді, Жалғыз – «халықтарды әділдікпен басқаратын» (Пс. 96:10) Құдайға назарын аударады. Мұндай мүмін Алланың өсиеттеріне сай өмір сүруге бар күш-жігерін жұмсайды, өйткені әрбір адамның жүрегі қалаған болашаққа деген үміт пен тыныштық тек содан табылады.

Ақиқатында да, біз – христиандар мен мұсылмандар, барлық ізгі ниетті адамдармен бірге өмірді жаңартатын жаңа жолдарды елестетуге және табуға шақырамыз. Бұл жаңару дұғалардан нәр алған жасампаздық, ішкі көзқарасымызды тазартатын ораза тәртібі және нақты қайрымдылық амалдары арқылы мүмкін болмақ. «Жамандықтан жеңілмеңіз, – деп үндейді апостол Павел, – жамандықты жақсылықпен жеңіңіз» (Рим. 12:21).

Құрметті мұсылман бауырлар мен қарындастар, әсіресе әділдікті, теңдікті, қадір-қасиет пен азаттықты жан тәніңізбен аңсап, азап шегіп жүрген жан болсаңыз: мен сіздермен рухани бірге екеніме сенімді болыңыз және Католик шіркеуі сіздермен ынтымақтасады деп біліңіздер. Бізді тек сынақтардағы ортақ тәжірибеміз ғана емес, сонымен қатар қираған әлемдегі тәртіпті қалпына келтіруге қатысты қасиетті міндет біріктіреді. Біз шын мәнінде «бәріміз бір қайықтамыз» (Франциск, Fratelli Tutti Энцикликасы, 3 қазан, 2020 ж., № 30).

Әрқайсыларыңызға, сіздердің отбасыларыңызға және сіз өмір сүріп жатқан ұлт пен ұлысқа бейбітшілік тілеймін. Бұл елес немесе утопиялық бейбітшілік емес, Рим Папасы Лев XIV атап өткендей, «жүректің, ақылдың және өмірдің қарусыздануынан» туған бейбітшілік (59-шы Дүниежүзілік бейбітшілік күніне арналған хабарлама, 2026 жылғы 1 қаңтар).

Мұндай татулық – Құдайдың берген сыйы, дұшпандықты диалог арқылы реттеу, әділдікті сақтау және кешірімге ықыласпен қарау. Рамазан мен Ұлы постты біріктіретін ортақ кезеңінде біздің ішкі өзгерістеріміз соғыс қаруының орнына бейбітшіл ержүректілікке жол беретін әлем жаңаруының катализаторына айналсын.

Осы сезімдермен мен Жалғыз Ұлық әрбіріңізді Өзінің мейірбан сүйіспеншілігімен және рақымды жұбанышымен жарылқасын деп дұға етемін.

Ватикан, 17 ақпан 2026 жыл.

Источник:
https://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2026/02/20/260220b.html3

Академическое издание по духовной дипломатии и его вклад в миротворческую практику

В эпоху глобальных трансформаций, когда нарастают культурные, религиозные и политические конфликты, на передний план выходят инструменты «мягкой силы» и способность находить общий язык на духовном уровне. Духовная дипломатия становится инструментом, способным укреплять доверие, снижать напряженность и создавать условия для мирного сосуществования различных сообществ. Именно этой тематике посвящено учебное пособие кандидата психологических наук, доцента Оксаны Сергеевны Батуриной «Духовная дипломатия», которое впервые в России предлагает комплексный анализ этой важной сферы международных отношений, объединяя теоретические основы, практические инструменты и психологические аспекты деятельности духовного дипломата. Автор подчеркивает, что духовная дипломатия позволяет преодолевать разногласия там, где бессильна официальная протокольная деятельность, способствуя мирному сосуществованию через уважение к разнообразию культур и верований. Основой пособия стал многолетний опыт автора в изучении психологии толерантности.

Еще в 2009 году О. С. Батурина защитила кандидатскую диссертацию, посвященную межличностной толерантности, где ввела инновационные понятия «квазитолерантности» и «псевдотолерантности».

Этот глубокий психологический бэкграунд позволил автору рассмотреть дипломатию не просто как набор процедур, а как сложный процесс межчеловеческого и межкультурного взаимодействия. Книга объемом 189 страниц предлагает системный подход к освоению дисциплины, разделенный на пять ключевых глав. ервая глава, «Демаркация понятий», посвящена определению места духовной дипломатии в системе международных отношений.

Автор проводит четкий сравнительный анализ, выявляя сходства и различия со смежными сферами: гражданской, публичной, народной и культурной дипломатией, что позволяет избежать терминологической путаницы и понять специфику именно духовного аспекта диалога.

Во второй главе, «Сущность и задачи», раскрывается внутреннее содержание предмета. Особое внимание уделяется образовательной функции духовной дипломатии: по мнению автора, просвещение является фундаментальным инструментом предотвращения конфликтов. Принципы духовной дипломатии базируются на культурном плюрализме и стремлении к установлению долгосрочного доверия между нациями.

Третья глава, «Инструментарий и уровни», описывает практическую сторону вопроса, рассматривая свойства, функции и конкретные инструменты: религиозные обмены, культурные мероприятия и образовательные программы. Автор аргументирует, что использование культурных программ может значительно улучшить отношения между государствами и снизить уровень международной напряженности.

В четвертой главе, «Психологический портрет дипломата», отражен уникальный авторский подход, основанный на психологической экспертизе. О. С. Батурина описывает не только профессиональные, но и личностные качества акторов духовной дипломатии: высокую эмпатию, толерантность и глубокое понимание моральных ценностей. Интересным дополнением является параграф о дресс-коде духовных дипломатов, подчеркивающий практическую ориентированность пособия.

Заключительная глава, «Аналитика рисков и перспективы», посвящена вызовам, с которыми сталкивается эта сфера в условиях вооруженных конфликтов и политической нестабильности. Автор предлагает методики оценки эффективности дипломатических усилий и намечает пути совершенствования деятельности в этой области.

Учебные пособия подобного типа играют важную роль в современном образовательном пространстве. Они систематизируют знания и подходы к новой сфере международных отношений, формируя у студентов и специалистов навыки, необходимые для эффективного межкультурного и межрелигиозного взаимодействия. Такие издания способствуют развитию критического мышления, уважения к культурному и религиозному разнообразию и помогают готовить специалистов, способных работать в условиях глобализации, политической нестабильности и многообразия мировоззрений. В этом смысле подобные материалы становятся ценным инструментом для формирования компетентной, ответственной и этически ориентированной профессиональной среды.

Источник: https://esxatos.com

Астана 2025: институционализация принципов свободы совести через межрелигиозное взаимодействие

Астанинская декларация мира 2025 — это не просто итоговый документ религиозной конференции. Это попытка переосмыслить духовную дипломатию в эпоху геополитических разломов, культурной поляризации и цифровой нестабильности. Принятая в Астане в рамках VIII Съезда лидеров мировых и традиционных религий, Декларация рассматривает межконфессиональный диалог не как формальный жест вежливости, а как стратегическую и нравственную необходимость.

I. Диалог как условие безопасности

В основе Декларации лежит простая, но крайне важная мысль: диалог является основой выживания человечества. В условиях нарастающей геополитической напряжённости документ отводит религиозным лидерам роль нравственных ориентиров — тех, кто способен укреплять доверие, снижать уровень противостояния и поддерживать общие человеческие ценности. Вместо участия в политической борьбе им предлагается отстаивать этические принципы, выходящие за рамки краткосрочных политических интересов. Многократные ссылки на Устав ООН подчёркивают приверженность международному праву. Однако Декларация идёт дальше, обращаясь не только к юридическим нормам, но и к моральной ответственности.

II. Возвращение этики в глобальное управление. Декларация недвусмысленно осуждает насилие, терроризм и использование религии в разрушительных целях. В ней подчёркивается необходимость:

- защиты мирного населения и религиозных объектов;
- отказа от ядерного оружия и оружия массового уничтожения;
- срочного поиска мирных путей урегулирования конфликтов.

Рассматривая эти проблемы прежде всего в нравственном, а не только в стратегическом ключе, документ стремится вернуть совесть в центр процесса принятия глобальных решений.

III. Вера в цифровую эпоху

Одной из сильных сторон Декларации является её внимание к современным реалиям, в том числе к:

- религиозному и идеологическому экстремизму, включая его цифровые формы;
- искусственному интеллекту и новым технологиям, которые должны уважать человеческое достоинство;
- необходимости этического регулирования технологического развития. Документ не отвергает прогресс, но призывает сделать его более человечным. Он подчёркивает, что сочувствие и любовь остаются уникальными человеческими качествами, которые не может воспроизвести ни один алгоритм.

IV. Климатическая ответственность как нравственный долг. Декларация связывает защиту окружающей среды с ответственностью перед Творцом и будущими поколениями. В ней предусмотрена подготовка документа под названием
«Роль веры в борьбе с изменением климата». Это отражает более широкий глобальный сдвиг в религиозном дискурсе, где забота о планете становится не второстепенной темой, а центральной частью духовной ответственности.

V. Женщины и молодёжь: преемственность и будущее. Акцент на участии женщин и поддержке Молодёжного форума религиозных лидеров свидетельствует о дальновидном подходе. Миротворчество представлено не как задача одного поколения, а как долгосрочное межпоколенческое обязательство. Образование, инклюзивность и равенство рассматриваются как важные инструменты противодействия радикализации и социальной разобщённости.

VI. Астана как центр духовной дипломатии. Декларация подтверждает роль Казахстана как глобальной площадки для межкультурного и межрелигиозного диалога. Призыв Президента Касым-Жомарта Токаева к созданию нового мирового движения за мир выводит инициативу за рамки символических заявлений и направляет её к устойчивому международному сотрудничеству. Речь идёт не просто о конференционной риторике, а о попытке встроить нравственный диалог в систему глобального управления.

Астанинская декларация мира 2025 поднимает важный вопрос:
может ли религия стать стабилизирующей силой в международных отношениях, не превращаясь при этом в источник разделения? Ответ, который даёт документ, — сдержанно оптимистичный. Связывая диалог с человеческим достоинством, экологической ответственностью, этикой технологий и социальной справедливостью, Декларация стремится создать не просто антивоенное заявление, а целостную культурную основу мира. В мире, где разделение стремительно усиливается, она утверждает: диалог, основанный на совести, остаётся самым прочным мостом между людьми.

Источник:
https://www.aldiplomasy.com

Бірлескен мәлімдеме – Шіркеулердің Дүниежүзілік Кеңесі мен Дінаралық диалог жөніндегі Дикастериянының кездесуі, 2026 жылғы ақпан

Делегацияны Шіркеулердің Дүниежүзілік Кеңесінің Бас хатшысы, профессор, доктор Джерри Пиллэй ресми түрде қабылдады. Кездесудің мақсаты – жалғасып жатқан ынтымақтастықты саралау және экуменикалық кеңістіктегі дінаралық диалог саласындағы ортақ сапардың елу жылдығына (1977–2027) орай алдағы қадамдарды жоспарлау болды. Бұл ынтымақтастық Католик шіркеуі мен Шіркеулердің Дүниежүзілік Кеңесіне мүше шіркеулердің діни әралуандықты құрметпен түсінуді дамытуға және адамзат игілігі мен Жаратылысты қорғау жолында әртүрлі діни дәстүр өкілдері арасында жауапты әріптестікті ілгерілетуге деген ортақ ұстанымына негізделген.

Дінаралық диалог өзара құрмет негізінде түрлі сенім дәстүрлеріне жататын қауымдастықтардың бір-бірімен жүздесуіне мүмкіндік беретін серпінді әрі өзара байланысқа құрылған үдеріс ретінде мойындалады. Ол адам қадір-қасиетін қорғап, құрметті, ынтымақтастықты және халықтар арасындағы ортақ жауапкершілікті ілгерілету арқылы әлеуметтік бірлікті және бейбіт қатар өмір сүруді нығайтуда маңызды рөл атқарады. Кездесу Боссэ институтының аясында өтіп, Шіркеулердің Дүние - жүзілік Кеңесінің басқа бөлімдері өкілдерінің қосқан үлесі арқылы мазмұнды болды. Бұл диалогтың маңыздылығын тағы да айқындады. Өз сөздерінде Бірлік, миссия және қалыптасу бағдарламасының директоры, доктор Кузипа Налвамба қазіргі қақтығыстар жағдайында христиандық татуласу куәлігін жүзеге асыруда дінаралық диалогтың рөлін атап өтті.

Боссэ институтының деканы, профессор Лоуренс Ивуамади институттың экуменикалық миссиясы мен дінаралық байланыстарын ерекше атап өтті. Сенім және тәртіп жөніндегі комиссияның директоры доктор Андрей Ефтич бұл комиссия жұмысындағы дінаралық көзқарастар жайлы пікір білдірді. Ал Экуменикалық қатынастар және Сенім мен тәртіп бағдарламасының атқарушысы, доктор Василе Октавиан Михок Католик шіркеуі мен Шіркеулердің Дүниежүзілік Кеңесі арасындағы экуменикалық ынтымақтастықтың негізгі алаңы болып табылатын Бірлескен жұмыс тобының маңызын еске салды. Кездесуге Дінаралық диалог жөніндегі Дикастерия атынан Дикастерия Хатшысының орынбасары, Паулин Батайрва Кубуя, монсеньор Майкл Сантьяго және доктор Анна Мария Склаво қатысты.

Источник:
hhttps://www.oikoumene.org

ЮНИТАР совместно с Постоянным представительством Иордании провел 11-й ежегодный Женевский межконфессиональный диалог

11 февраля 2026 года Постоянное представительство Иорданского Хашимитского королевства и Учебный и научно-исследовательский институт ООН (ЮНИТАР) провели значимое мероприятие, посвященно сближению веры и дипломатии в Женеве—11–й ежегодный Женевский межконфессиональный диалог, прошедший в исторических залах Дворца Наций. В этом году обсуждалась тема «Укрепление многосторонности во времена глобальных вызовов». Мероприятие совпало с проведением Всемирной недели межконфессиональной гармонии, учрежденной резолюцией A/RES/65/5.

11-й ежегодный Женевский межконфессиональный диалог открыли помощник Генерального секретаря Организации Объединенных Наций и исполнительным директором ЮНИТАР г-жа Мишель Джайлз-Макдонноу и Его Превосходительство Посол Акрам Сауд Харахшех, Постоянный представитель Хашимитского Королевства Иордания.

В своих выступлениях они поблагодарили участников дискуссии за их приверженность этой платформе, подчеркнув, что диалог служит важной площадкой для тех, кто убеждён, что общие ценности являются главным средством преодоления глобальной разобщённости. Среди выступавших были: Его Превосходительство архиепископ Этторе Балестреро, Апостольский нунций и Постоянный наблюдатель от Святого Престола; Его Превосходительство Посол Джамаль Джама аль-Мушарах, Постоянный представитель Объединенных Арабских Эмиратов; Его Превосходительство Посол Ержан Казыхан, Постоянный представитель Республики Казахстан; Его Превосходительство Рам Прасад Субеди, Постоянный представитель Непала; Её Превосходительство Посол Ивонн Баки, Посол ЮНЕСКО по диалогу цивилизаций; Её Превосходительство Посол Мария-Тереза Пикте-Альтанн, Постоянный Наблюдатель Суверенного Мальтийского Ордена; г-н Марат Кангарлинский, заместитель постоянного представителя Азербайджанской Республики; г-н Бадер Аль-Мутаири, заместитель постоянного наблюдателя Организации исламского сотрудничества; и д-р Бенджи Леви Мозес, капеллан Христианской ассоциации ООН. Модератором мероприятия выступил г-н Алекс Мехия, директор отдела кадров и социального развития ЮНИТАР. Архиепископ Этторе Балестреро подчеркнул, что вера — это не пере -

житок прошлого, а живая, динамичная сила, способствующая общественной сплочённости. Акцентируя внимание на сострадании, милосердии и неотъемлемом достоинстве каждой человеческой жизни, он призвал к дипломатии, ориентированной прежде всего на человека, а не на власть. Посол Джамаль Джама Аль-Мушарах отметил, что мир требует постоянных и целенаправленных усилий. Эта точка зрения придала дискуссии реалистичное звучание: признавая универсальность стремления к гармонии, он вместе с тем указал на то, что путь к ней нередко осложняется геополитической напряжённостью и усиливающимися тенденциями к политике исключения.

Центральным событием дискуссии стало выступление Посол Мари-Тереза Пикте-Альтанн. Участвуя во всех одиннадцати встречах Женевского межконфессионального диалога, она привнесла в обсуждение уникальную историческую перспективу и тем самым подчеркнула неизменную значимость этого форума. Она отметила устойчивый характер вызовов, с которыми международное сообщество сталкивается на протяжении последнего десятилетия, отметив, что, несмотря на изменения геополитического ландшафта, фундаментальная потребность в гуманитарной деятельности, основанной на религиозных ценностях, и в этически ориентированной дипломатии остаётся неизменной. В центре обсуждения оказалось признание того, что многосторонняя система сегодня испытывает беспрецедентное давление. Вместе с тем участники диалога подчеркнули, что интеграция в дипломатический процесс общечеловеческих ценностей — таких как сострадание, справедливость и взаимное уважение — позволяет международному сообществу выработать общий язык, выходящий за рамки узконациональных интересов. Эти ценности глубоко укоренены как в ведущих религиозных традициях мира, так и в светской гуманистической мысли.

Участники сошлись во мнении, что дипломатия, лишённая прочной этической основы, неизбежно сводится к транзакционному взаимодействию и потому оказывается уязвимой. Напротив, опираясь на принцип человеческого братства, многосторонность способна стать действенным инструментом решения сложнейших глобальных задач — от изменения климата до выработки этических подходов к регулированию новых технологий. Стремление к активному миростроительству поддержали представители Казахстана и Азербайджана, приведя практические примеры того, как религиозный плюрализм становится частью национальной идентичности. Посол Ержан Казыхан подчеркнул, что в его стране представители различных конфессий живут бок о бок в атмосфере взаимного уважения. По его словам, такая гармония не возникает сама по себе — она является результатом последовательной и долгосрочной

государственной политики по формированию инклюзивного общества, в котором разнообразие не только признаётся, но и защищается.

В свою очередь, г-н Марат Кангарлинский отметил, что мирное сосуществование религиозных общин остаётся одним из ключевых приоритетов государственной политики Азербайджана. Эти выступления наглядно подтвердили, что продуманное и ответственное государственное управление способно создавать условия, при которых религиозные различия становятся источником общественной устойчивости и национальной силы, а не причиной конфликтов.

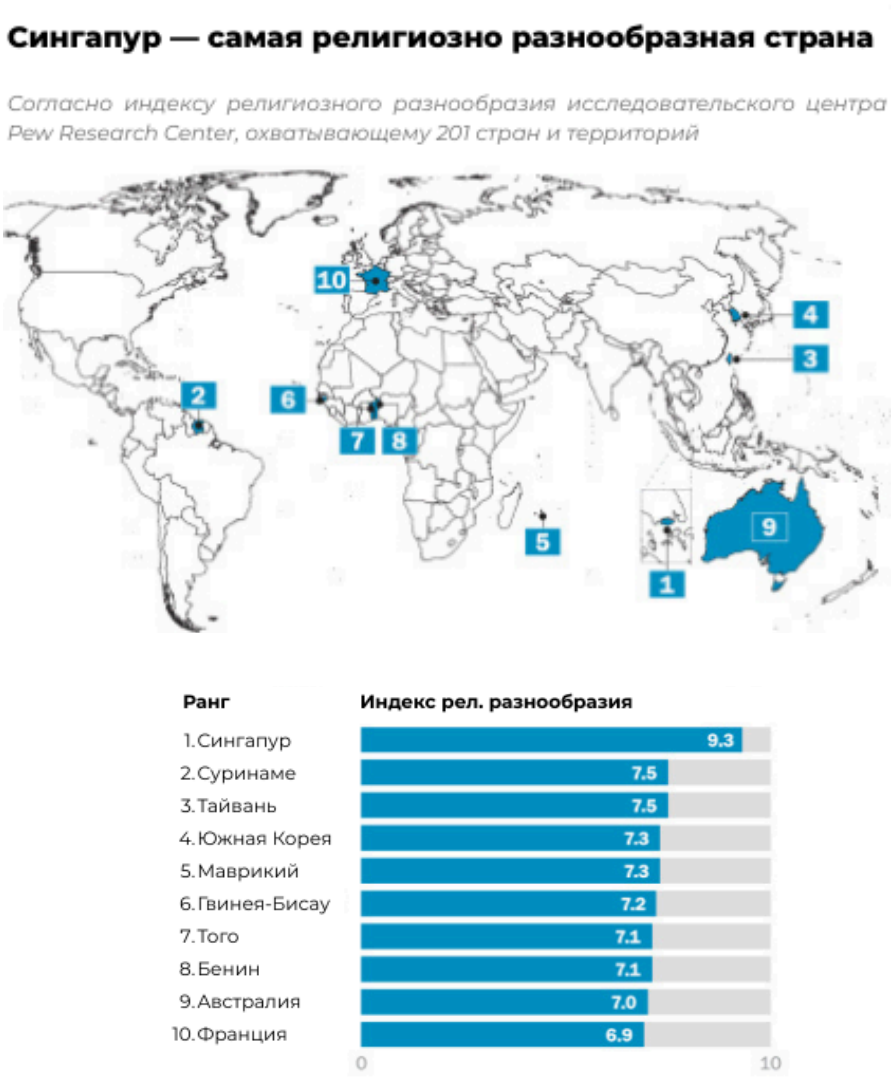
В ходе диалога также подчёркивалась важная роль религиозных лидеров в предотвращении конфликтов. Обладая значительным моральным авторитетом и тесными связями с местными сообществами, они могут способствовать раннему выявлению напряжённости и выступать посредниками в кризисных ситуациях. Развивая сотрудничество между светскими институтами и религиозными организациями, Женевский межконфессиональный диалог стремится выйти за пределы простой терпимости и сформировать более глубокую культуру взаимопонимания и эмпатии. Именно такой подход необходим для укрепления доверия — основы эффективного международного взаимодействия. Подводя итоги встречи, г-н Алекс Мехия подчеркнул важность подобных площадок для открытого и содержательного обмена мнениями. В завершение мероприятия было представлено видеообращение посла Ивонн Баки, которое стало логичным и содержательным акцентом дня. В своём заключительном слове г-н Мехия вновь отметил, что в современных условиях укрепление многостороннего сотрудничества — это не просто политическая задача, а моральная ответственность. Он подчеркнул, что взаимодействие государств и религиозных традиций является единственным реалистичным путём преодоления сложных вызовов современности.

По итогам встречи участники сошлись во мнении, что, несмотря на хрупкость мира и сохраняющиеся риски конфликтов, опора на общечеловеческие ценности остаётся единственным устойчивым ориентиром движения вперёд. Одиннадцатая встреча Диалога напомнила о том, что международное сообщество Женевы должно сохранять роль центра доброй воли и ответственного лидерства. Подтвердив приверженность Уставу ООН и ценностям, объединяющим человечество, более 70 участников покинули Дворец Наций с намерением придать обсуждённым инициативам практическое продолжение.

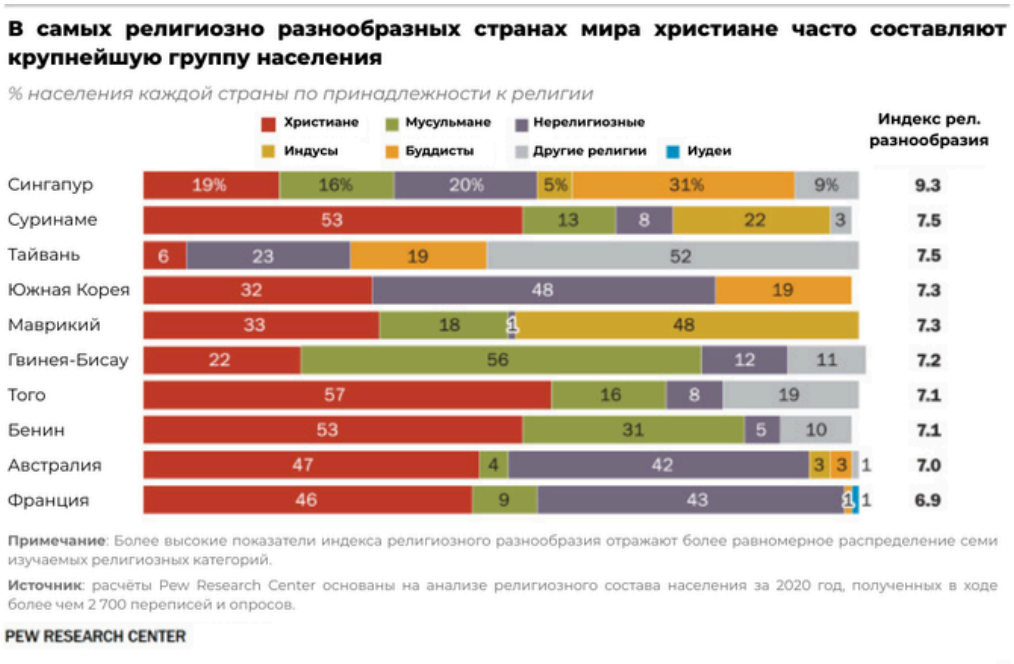
Источник: https://unitar.org

РЕЛИГИОЗНОЕ РАЗНООБРАЗИЕ В МИРЕ

Сингапур является самой религиозно разнообразной страной в целом, в то время как США занимают первое место среди стран с очень большим населением.

По данным нового исследования Pew Research Center, по состоянию на 2020 год Сингапур считался самой религиозно разнообразной страной в мире.

Буддисты (31%) составляют крупнейшую религиозную группу в Сингапуре, но в населении также значительную долю занимают нерелигиозные (20%), христиане (19%), мусульмане (16%), индуисты (5%) и приверженцы всех остальных религий (9%).

Суринам занимает второе место по религиозному разнообразию и является единственной страной Латинской Америки в первой десятке. Около половины жителей Суринама (53%) — христиане. Остальная часть населения в основном состоит из индуистов (22%), мусульман (13%) и нерелигиозных (8%).

Большинство остальных стран из первой десятки расположены в Азиатско-Тихоокеанском регионе (Тайвань, Южная Корея и Австралия) или в странах Африки к югу от Сахары (Маврикий, Гвинея-Бисау, Того и Бенин).

Франция — единственная европейская страна в первой десятке. Её население в основном христианское (46%) и нерелигиозное (43%) с заметным мусульманским меньшинством (9%).

Согласно приведённому анализу, Соединенные Штаты не входят в десятку самых религиозно разнообразных стран мира, занимая 32-е место в общей статистике. Однако, если рассматривать только десять наиболее густонаселённых государств, США занимают первое место по уровню религиозного разнообразия, за ними следуют Нигерия, Россия, Индия и Бразилия.

Данное исследование разделяет население мира на семь категорий — христиане, мусульмане, индуисты, буддисты, иудеи, приверженцы всех других религий и люди, не относящие себя к какой-либо конфессии, — и измеряет, насколько равномерно эти группы представлены в каждой стране или территории.

Почему именно 7 религиозных групп?

Этот анализ основан на предыдущих оценках Pew Research Center религиозного состава 201 страны и территории, опубликованных в 2025 году. Эти оценки делят население мира на семь категорий: христиане, мусульмане, индуисты, буддисты, иудеи, приверженцы всех остальных религий и люди без религиозной принадлежности.

Ограничение анализа семью категориями позволяет сравнивать данные по всему миру, хотя такие широкие категории могут скрывать разнообразие внутри религиозных традиций.

Мы признаём, что результаты для многих стран изменились бы, если бы мы разделили эти большие группы на более мелкие. Например, Сингапур выглядел бы ещё более разнообразным, если бы различные группы из категории «прочие религии» — такие как даосы и приверженцы китайских народных религий — учитывались отдельно. США имели бы более высокий показатель, если бы многие христианские деноминации считались отдельными религиозными группами, а показатель Пакистана повысился бы, если бы различные исламские секты учитывались отдельно.

Однако одна из сложностей заключается в том, что не существует единого, общепринятого способа подразделения больших религиозных традиций. Например, христианство можно разделить на три основные ветви (католицизм, протестантизм и православие) или на десятки — а то и сотни — более мелких групп. То же самое касается и других вероисповеданий.

Мы оценили 201 страну и территорию с помощью Индекса религиозного разнообразия (RDI). Возможные баллы варьируются от 0 (для страны, полностью состоящей из одной религиозной группы) до 10 (для страны с равномерным распределением всех семи групп, каждая из которых составляет около 14% населения). (Подробнее о расчётах RDI — в разделе «Методология».)

С показателем 9,3 Сингапур ближе всех к равномерному распределению религиозных групп. Для сравнения, показатель Южной Кореи — 7,3, Франции — 6,9, а США — 5,8.

В данном анализе ни одна страна не получила максимальный балл (10). При этом три государства демонстрируют показатели, близкие к нулю, что делает их наименее религиозно разнообразными в мире: Йемен, Афганистан и Сомали. В каждом из них доля мусульман превышает 99,8% населения.

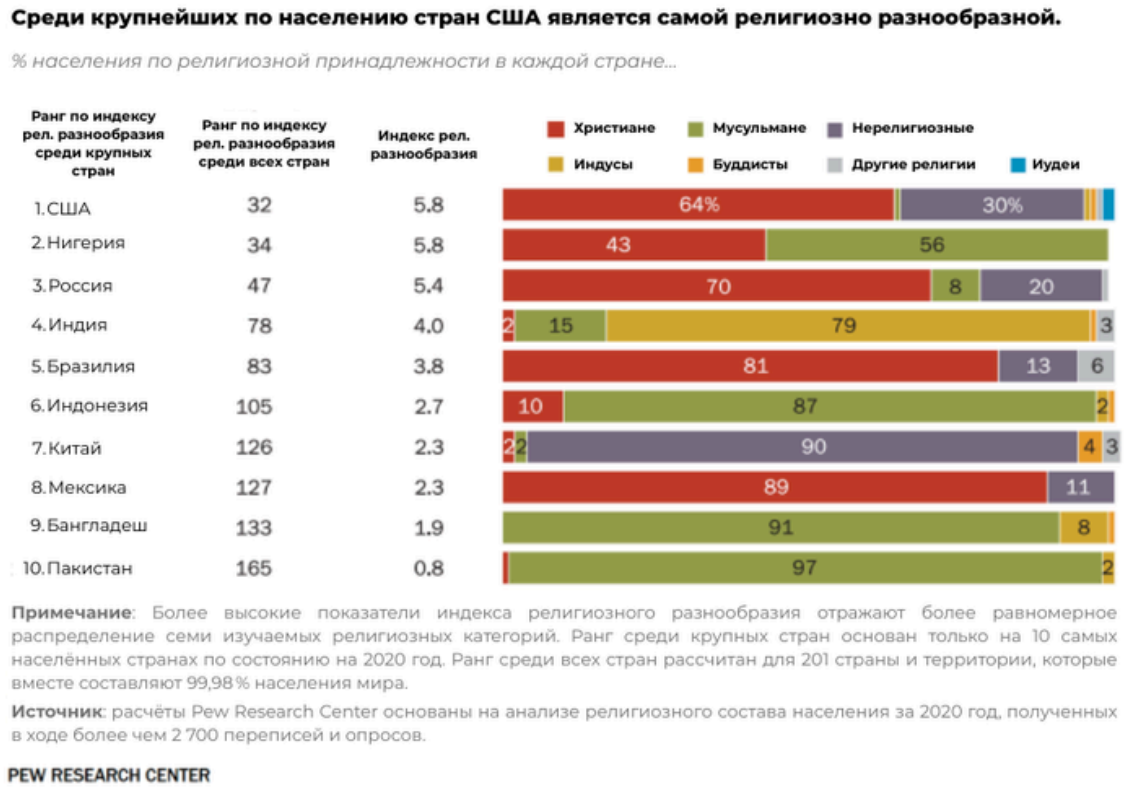
В целом мусульмане составляют не менее 99% населения в восьми из десяти стран и территорий с наименьшим уровнем религиозного разнообразия. Оставшиеся две — Тимор-Лешти и Молдова — характеризуются почти полностью христианским населением.

Если сосредоточиться на 10 самых населённых странах мира (в каждой из которых проживает не менее 120 млн человек), то наиболее религиозно разнообразной оказывается Соединённые Штаты.

По состоянию на 2020 год христиане составляют около 64% населения США, тогда как люди без религиозной принадлежности — примерно 30%. Оставшиеся 6% приходятся на мусульман, индуистов, буддистов, иудеев и представителей других религий, причём каждая из этих групп занимает около 1–2%.

Второе место по уровню религиозного разнообразия среди крупнейших стран занимает Нигерия. Две крупнейшие религиозные группы — мусульмане и христиане — составляют здесь более 40% населения каждая. Более того, Нигерия входит в число стран с наиболее равномерным распределением населения между двумя религиями. Наименее религиозно разнообразной среди этих стран является Пакистан, где мусульмане составляют около 97% населения.

Показатели индекса религиозного разнообразия (RDI) в крупнейших странах мира варьируются в широком диапазоне — от 5,8 в США до 0,8 в Пакистане. В совокупности эти 10 стран охватывают почти 60% мирового населения.

Это одни из ключевых выводов анализа религиозного разнообразия в мире, проведённого Исследовательским центром Pew (Pew Research Center). Данное исследование является частью проекта Pew-Templeton Global Religious Futures, целью которого является изучение глобальных изменений в религиозной среде и их влияния на современные общества по всему миру.

Почти в каждой стране одна религиозная группа составляет большинство

Хотя в некоторых регионах мира наблюдается разнообразное сочетание религиозных групп, гораздо чаще население стран преимущественно состоит из представителей какой-то одной религиозной категории.

В 194 странах и территориях 50% или более населения относится только к одной религиозной категории. В их число входят 43 места, где по крайней мере 95% населения принадлежит к одной религиозной группе; эти места преимущественно мусульманские (25), христианские (17) или буддийские (1).

Кроме того, во многих странах вторая религиозная категория составляет большую часть оставшегося населения.

Только в 49 странах три или более религиозных категории составляют по 5% и более населения каждая. Среди них семь стран (Гвинея-Бисау, Малайзия, Сингапур, Шри-Ланка, Суринам, Тайвань и Того), где не менее четырёх религиозных категорий составляют по крайней мере 5% населения.

Семь стран, в которых ни одна группа не составляет большинство населения: Великобритания, Маврикий, Южная Корея, Австралия, Франция, Кот-д'Ивуар и Сингапур.

Практически во всех странах одна религиозная группа формирует большинство населения

Количество стран и территорий, где крупнейшая религиозная категория составляет __% населения по состоянию на 2020 год:

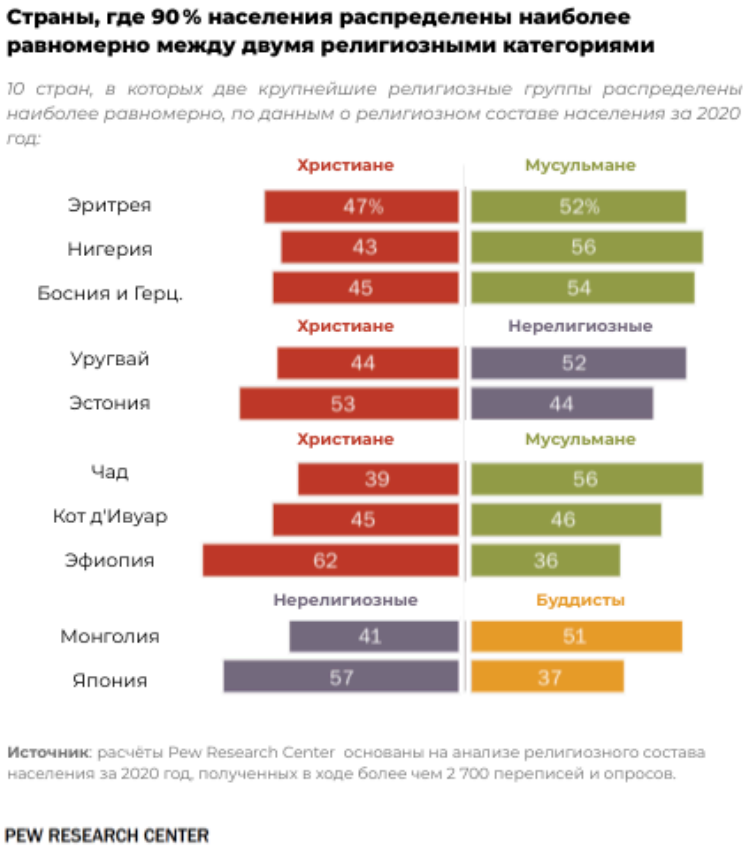

В 7 странах и территориях ни одна религиозная группа не формирует большинство населения

Примечание: Религиозный состав измеряется по семи категориям: христиане, мусульмане, индуисты, буддисты, иудеи, представители других религий и лица, не имеющие религиозной принадлежности.

Источник: расчёты Pew Research Center основаны на анализе религиозного состава населения за 2020 год, полученных в ходе более чем 2 700 переписей и опросов.

PEW RESEARCH CENTER

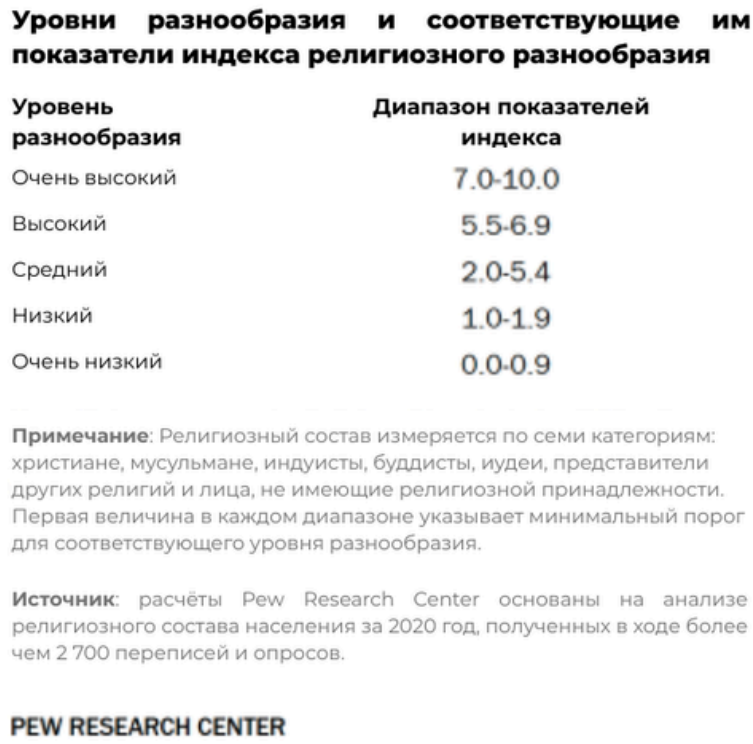

В 173 странах и территориях не менее 90% населения относятся всего к двум из семи проанализированных религиозных категорий, что иногда приводит к довольно равномерному распределению. Для каждого места был рассчитан показатель «религиозного разделения», чтобы проанализировать, насколько равномерно разделено население.

Эритрея занимает первое место по этому показателю, с почти равным распределением между мусульманами (52%) и христианами (47%) по состоянию на 2020 год.

Нигерия и Босния и Герцеговина — соответственно второе и третье места в списке — также имеют большое количество христиан и мусульман.

Среди 10 стран с наиболее равномерным религиозным составом шесть имеют христианско-мусульманский расклад. В оставшихся четырёх расклад идёт между христианами и нерелигиозными (Уругвай и Эстония) или между буддистами и нерелигиозными (Монголия и Япония).

Уровни разнообразия и соответствующие им показатели индекса религиозного разнообразия

Уровень разнообразия	Диапазон показателей индекса
Очень высокий	7.0-10.0
Высокий	5.5-6.9
Средний	2.0-5.4
Низкий	1.0-1.9
Очень низкий	0.0-0.9

Примечание: Религиозный состав измеряется по семи категориям: христиане, мусульмане, индуисты, буддисты, иудеи, представители других религий и лица, не имеющие религиозной принадлежности. Первая величина в каждом диапазоне указывает минимальный порог для соответствующего уровня разнообразия.

Источник: расчёты Pew Research Center основаны на анализе религиозного состава населения за 2020 год, полученных в ходе более чем 2 700 переписей и опросов.

PEW RESEARCH CENTER

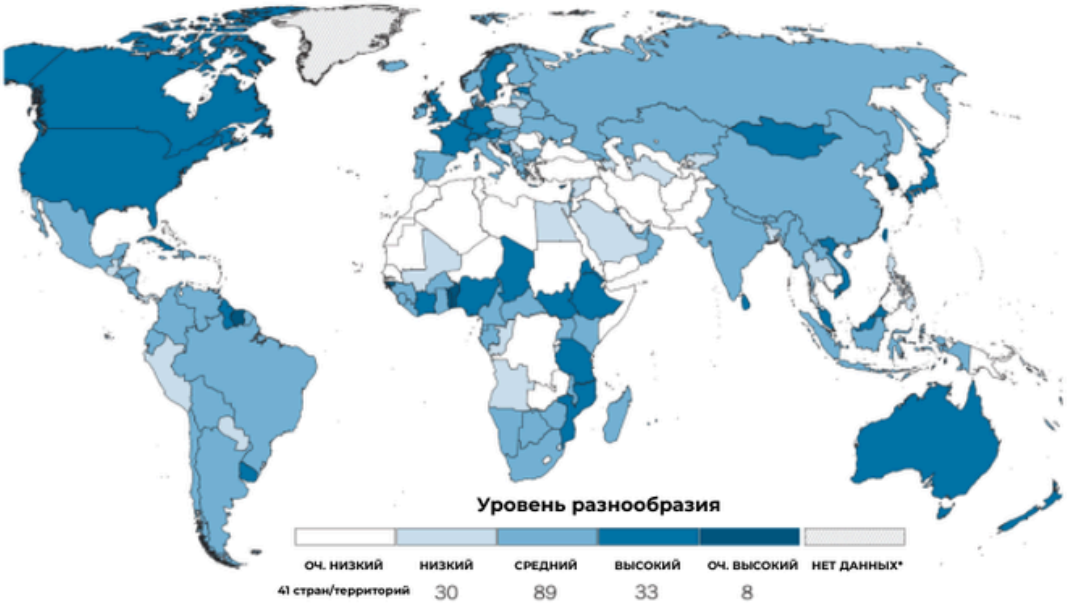
Где находятся страны на шкале религиозного разнообразия?

Помимо ранжирования стран по показателю Индекса религиозного разнообразия, мы также разделили страны и регионы мира на пять уровней разнообразия — от очень высокого до очень низкого.

Классификация стран по общему уровню разнообразия может помочь понять, какие регионы мира являются наиболее и наименее религиозно разнообразными, а также чаще ли люди живут в местах с высоким или низким уровнем разнообразия. Страны и территории с показателями от 7,0 до 10,0 классифицируются как обладающие очень высокой степенью религиозного разнообразия. Места с показателями ниже 1,0 считаются имеющими очень низкую степень религиозного разнообразия.

Из 201 страны и территории, включённых в этот анализ, наибольшее число имеют умеренный уровень разнообразия (89). Многие страны также попадают в диапазон низкого (30) или очень низкого (41) разнообразия, тогда как меньшая часть находится на высоком (33) или очень высоком (8) уровне.

Страны с высоким уровнем религиозного разнообразия распределены по всему миру.

*Страны и территории с населением менее 100 000 человек в 2010 и 2020 годах, включая Гренландию, исключены из анализа.

Примечание: Религиозный состав измеряется по семи религиозным категориям: христиане, мусульмане, индуисты, буддисты, иудеи, представители других религий и лица, не имеющие религиозной принадлежности. Первая величина в каждом диапазоне указывает минимальный порог для соответствующего уровня разнообразия.

Источник: расчёты Pew Research Center основаны на анализе религиозного состава населения за 2020 год, полученных в ходе более чем 2 700 переписей и опросов.

PEW RESEARCH CENTER

Религиозное разнообразие по регионам

Азиатско-Тихоокеанский регион с общим показателем RDI 8,7 и очень высоким уровнем разнообразия является самым религиозно разнообразным из шести регионов, рассмотренных в нашем анализе.

В целом в Азиатско-Тихоокеанском регионе проживают многие миллионы людей, не относящих себя к какой-либо религии, а также мусульмане, индуисты, буддисты, христиане и последователи «других религий». Евреи — единственная крупная группа, представленная в этом регионе в небольшом количестве.

Ни одна религиозная группа не составляет большинство в Азиатско-Тихоокеанском регионе. Наибольшая по численности группа — нерелигиозные — составляет лишь около трети населения региона.

Три региона в этом анализе имеют высокий уровень разнообразия:

Северная Америка (с показателем RDI 6,0), страны Африки к югу от Сахары (5,9) и Европа (5,6). В каждом из этих регионов большинство населения составляют христиане. Вторая по величине группа — нерелигиозные в Северной Америке и Европе и мусульмане в странах Африки к югу от Сахары — составляет четверть или более населения.

Регион Латинской Америки и Карибского бассейна относится к категории умеренного разнообразия с показателем RDI 3,1. В этом регионе наблюдается значительное христианское большинство и умеренная доля людей, не относящих себя ни к одной религии.

Регион Ближнего Востока и Северной Африки с показателем RDI 1,3 и низким уровнем разнообразия является наименее разнообразным среди изученных нами регионов: 94% его населения составляют мусульмане. В этот регион входят пять из десяти наименее религиозно разнообразных стран и территорий мира: Йемен, Марокко, Западная Сахара, Ирак и Тунис.

Религиозное разнообразие по регионам

Показатель индекса уровень разнообразия и религиозный состав каждого региона:

	Азиатско-Тихоокеанский регион	Северная Америка	Африка к югу от Сахары	Европа	Латинская Америка и Карибский бассейн	Ближний Восток и Северная Африка
Индекс рел. разнообразия	8.7	6.0	5.9	5.6	3.1	1.3
Уровень разнообразия	оч. высокий	высокий	высокий	высокий	средний	низкий
Христиане	6%	63%	62%	67%	85%	3%
Мусульмане	26	2	33	6	<1	94
Нерелигиозные	33	30	3	25	12	<1
Индусы	26	1	<1	<1	<1	1
Буддисты	7	1	<1	<1	<1	<1
Другие религии	2	1	2	1	3	<1
Иудеи	<1	2	<1	<1	<1	2

Примечание: Более высокие показатели индекса религиозного разнообразия отражают более равномерное распределение семи изучаемых религиозных категорий. Группы представлены в порядке их доли в мировом населении.

Источник: расчёты Pew Research Center основаны на анализе религиозного состава населения за 2020 год, полученных в ходе более чем 2 700 переписей и опросов.

PEW RESEARCH CENTER

77 % нерелигиозных проживают в странах или территориях со средним уровнем религиозного разнообразия

% каждой группы, проживающей в странах с ___ уровнем религиозного разнообразия, согласно показателям Индекса религиозного разнообразия

	ОЧ. ВЫСОКИЙ (7.0-10.0)	ВЫСОКИЙ (5.5-6.9)	СРЕДНИЙ (2.0-5.4)	НИЗКИЙ (1.0-1.9)	ОЧ. НИЗКИЙ (0.0-0.9)
Христиане	1%	30%	50%	12%	7%
Мусульмане	<1	13	30	18	39
Нерелигиозные	2	20	77	1	<1
Индусы	<1	1	97	1	<1
Буддисты	5	31	38	21	5
Другие религии	9	15	72	2	1
Иудеи	<1	49	51	<1	<1
Общее	**1**	**19**	**58**	**9**	**12**

Примечание: Сумма долей может не быть равной 100% из-за округления данных. Более высокий индекс религиозного разнообразия указывает на более равномерное распределение населения по семи религиозным группам. Группы перечислены в порядке убывания их доли в общей численности населения мира.

Источник: расчёты Pew Research Center основаны на анализе религиозного состава населения за 2020 год, полученных в ходе более чем 2 700 переписей и опросов.

PEW RESEARCH CENTER

Какая часть населения живёт в религиозно разнообразных обществах?

Большинство людей в мире проживает в странах и территориях с умеренным уровнем религиозного разнообразия.

Всего 1% всех людей живут в местах с очень высоким религиозным разнообразием. Ещё 19% проживают в местах с высоким разнообразием, тогда как остальные живут в регионах с низким (9%) или очень низким (12%) разнообразием.

Мусульмане чаще всего живут в странах и территориях с очень низким уровнем разнообразия, хотя они также нередко проживают в местах с умеренным разнообразием. Это связано с тем, что многие мусульмане живут в странах Ближнего Востока и Северной Африки, где подавляющее большинство населения — мусульмане, а также в умеренно разнообразных азиатских странах, таких как Индонезия и Индия.

Христиане — географически наиболее широко распределённая из групп, рассматриваемых в этом анализе — чаще всего живут в умеренно разнообразных странах. Однако многие христиане также проживают в странах с высоким уровнем разнообразия, таких как США, Нигерия и Эфиопия.

Люди, не относящиеся к какой-либо религии, в основном живут в умеренно разнообразных обществах, например в Китае, где сосредоточена примерно две трети мирового населения нерелигиозных людей.

Евреи почти поровну распределены между умеренно и высоко разнообразными странами. Почти 40% мирового еврейского населения проживает в США (стране с высоким уровнем разнообразия), а 46% — в Израиле (умеренно разнообразная страна).

Индуисты в основном живут в местах с умеренным разнообразием. Это объясняется тем, что подавляющее большинство индуистов (95%) проживает в Индии, стране с умеренным уровнем разнообразия.

Буддисты распределены наиболее равномерно по пяти уровням религиозного разнообразия, причём большинство проживает в умеренно (38%) или высоко (31%) разнообразных странах. Буддисты также входят в число групп, которые чаще всего живут в местах с очень высоким уровнем разнообразия, таких как Сингапур, Южная Корея и Тайвань.

Изменения религиозного разнообразия с 2010 года

В целом уровни религиозного разнообразия в мире между 2010 и 2020 годами изменились незначительно, поскольку религиозный состав большинства стран оставался относительно стабильным.

Однако показатели RDI примерно двух десятков стран значительно изменились за это десятилетие, главным образом из-за широкого распространения нерелигиозности среди христиан. В местах, где очень большие христианские популяции сокращались, а небольшая группа нерелигиозных увеличивалась, показатель RDI рос. В странах, где нерелигиозное население уже было большим и продолжало увеличиваться, показатель RDI снижался.

Изменения показателей RDI также приводили к сдвигу уровней религиозного разнообразия в некоторых странах. Например, уровень религиозного разнообразия США вырос с «умеренного» до «высокого» за это десятилетие. Большое христианское большинство сократилось на 14 процентных пунктов до 64% в 2020 году, а растущая часть американцев не идентифицировала себя с какой-либо религией. Аналогично, уровень религиозного разнообразия Ирландии вырос с «низкого» до «умеренного», так как большое христианское большинство сократилось на 11 пунктов до 81%.

С другой стороны, в некоторых местах произошло снижение уровня RDI. Например, в Нидерландах уже большая доля нерелигиозного населения выросла на 9 пунктов до 54%, тогда как число христиан сократилось. В результате уровень религиозного разнообразия страны снизился с «очень высокого» в 2010 году до «высокого» в 2020 году.

Однако изменения религиозного состава страны не всегда приводят к изменению её показателя RDI или уровня религиозного разнообразия. Например, показатель Новой Зеландии остался примерно на уровне 6,6, потому что две крупнейшие группы фактически поменялись местами: доля христиан в населении сократилась на 9 пунктов, а доля нерелигиозных людей выросла на 7 пунктов.

Некоторые страны, такие как Чили и Оман, оставались в категории «умеренное» разнообразие, несмотря на рост их показателей RDI. Это связано с тем, что их религиозный состав всё ещё был менее равномерным по сравнению со странами из категории «высокое» разнообразие.

Источник: https://www.pewresearch.org

КОНФЕССИЯАРАЛЫҚ ЖӘНЕ ДІНАРАЛЫҚ ДИАЛОГТЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЦЕНТР МЕЖКОНФЕССИОНАЛЬНОГО И МЕЖРЕЛИГИОЗНОГО ДИАЛОГА

2026